НАША СВАБОДА

№15(102) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

7 ЛЮТАГА 2001 года СЕРАДА

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by

http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

НТВ сыходзіць з Беларусі?

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Тэлекампанія НТВ можа перапыніць сваё вяшчанне на Беларусь. Пра гэта паведаміў нам Антон Маціевіч, дырэктар па рэкламе і развіцці ААА «Медиа сервис АРТ» – дачэрняй кампаніі НТВ, якая займаецца размяшчэннем рэкламы ў Беларусі на гэтым канале.

З 3 лютага Беларускае тэлебачанне перакрывае НТВшныя рэкламныя блокі сваімі, і гэта дае падставы для НТВ звярнуцца ў суд.

У якасці аднаго з захадаў па барацьбе з «піратамі» з БТ цяпер разглядаецца поўная адмена вяшчання НТВ на Беларусь, заявіў Антон Маціевіч. ■

Больш падрабязна пра канфлікт НТВ і БТ чытайце на стар. 2

Лукамольцам даруюць грахі

Ян МІКАЛАЕЎ

Лукамольцы – а менавіта так называюць членаў БПСМ – не прыносяць дзяржаве аніякай карысьці. Наадварот: мала таго, што на патрэбы гэтае, нібыта грамадзкае, арганізацыі выдаткоўваецца штогод зь дзяржбюджэту мільярды рублёў, дык лукамольцы паціху раскрадаюць грошы. Менавіта пра гэта сьведчаць вынікі нядаўняй праверкі, праведзенай Кантрольна-рэвізійным упраўленьнем міністрэства фінансаў. У распарадзе журналіста Рацыі аказаліся некаторыя з гэтых дакумэнтаў. У прыватнасьці, рэвізоры мінфіну выявілі, што летась БПСМ і ягоныя рэгіянальныя структуры патрацілі 5 млн. 909 тысяч дэмінаваных рублёў. Прычым, амаль палова гэтых грошай пайшла на незаконныя выплаты піянэрам-лукамольцам прэміяў ды іншых матэрыяльных заахвочваньняў.

Надзвычай любяць лукамольцы езьдзіць у замежныя вандроўкі. Як выявілі рэвізоры, толькі за мінулы год на камандыроўкі было патрачана больш за 330 тысяч беларускіх рублёў, амаль 32 тысячы расейскіх рублёў і 250 даляраў. Прычым, за грошы падаткаплацельшчыкаў разьяжджалі й тыя, хто нават не ўваходзіць у шэрагі БПСМ.

Зрэшты, у дадзеным выпадку рэвізоры хаця б даведаліся, хто патраціў незаконныя грошы. А вось каму дасталіся больш за 100 гадзіньнікаў, якія БПСМаўцы бралі з сабою ў якасьці падарункаў, рэвізорам так і не адкрылася. І ёсьць усе падставы падазраваць, што далёка ня ўсе гадзіньнікі былі раздораныя замежным таварышам. Бо ўжо былі выпадкі, калі лукамольцаў лавілі на тым, што падарункі сьпісвалі на падстаўных асобаў – а гэта значыць проста раскрадалі.

Такім чынам, бачна, што кідаць грошы на вецер, а дакладней, у сваю кішэню лукамольцы навучыліся даволі спрытна. Адметна таксама, што ім усё сыходзіць з рук, бо праваахоўчыя органы баяцца чапаць тых, кім апякуецца сам Аляксандар Рыгоравіч.

Таму рэвізоры мінфіну толькі паўшчувалі БПСМаўцаў за не зусім правільную растрату дзяржаўных грошай. А іншых – зазначым – за такія парушэньні даўно пасадзілі б у турму, дзе, дарэчы, і самае месца казнакрадам. ■

Радыё Рацыя

«Воля – пачуццё дабрыні»

Фота Ул.ШЛАПАКА

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

5 лютага выйшаў на волю дэпутат Уладзімір Кудзінаў. За кратамі ён правёў 4 гады і адзін дзень. Сваімі першымі пачуццямі і думкамі на волі Кудзінаў падзяліўся з роднымі і журналістамі, толькі зрабіўшы некалькі крокаў па зямлі за тэрыторыяй «зоны».

— Найперш дзякуй вялікі маім родным, блізкім, сябрам, усёй грамадскасці Беларусі ды міжнародным арганізацыям — за тое, што не кінулі мяне, увесь час цягам гэтых чатырох гадоў мяне падтрымлівалі. І я лічу, што мой доўг зараз — прыносіць карысць і радасць маім блізкім, сям'і, грамадству. Думаю, што на прэзідэнцкіх выбарах мы дапаможам Аляксандру Рыгоравічу спусціцца з нябёсаў на зямлю.

— Як вы ацэньваеце цяперашнюю палітычную сітуацыю ў краіне?

— Лічу, што яна вельмі складаная. Улады хочуць прымусіць беларускі народ, які яны называюць апазіцыяй, працаваць на прававым полі. Самі ж улады твораць няпраўе.

— А чаму вас так доўга трымалі сёння? Мы вас чакалі ад самага ранку.

— Толькі сёння прыйшла пастанова суда пра змену майго тэрміну пакарання. А далей адміністрацыя, каб пазбегнуць грамадскага рэзанансу, марудзіла з працэдурамі.

— Як вы ацэньваеце ўмовы ўтрымання ў мінскай калоніі?

— Канечне, гэта месца, дзе адбываюць пакаранне, а не адпачываюць ад цяжкай працы. У гэтым сэнсе адміністрацыя робіць сваю справу. Але не ўсе дзеянні адміністрацыі можна вітаць. Напрыклад, я вам пэўна скажу, што ў калоніі УЖ 15/1 ёсць карцэры, дзе фактычна катуюць вязняў. Бо тэмпература там не больш за 5–7 градусаў, проста ідзе ломка свядомасці. Таксама праблема ў тым, што адміністрацыя не даводзіць вязням іхных правоў. Безумоўна, грамадскасці трэба больш увагі надаваць умовам утрымання вязняў у месцах пазбаўлення волі, бо пракуратура тут не на баку закона, а на баку турэмшчыкаў.

— Вы — дэпутат Вярхоўнага савета. Як думаеце працягваць свае дэпутацкія паўнамоцтвы?

— Так, я быў і застаюся дэпутатам Вярхоўнага савета 13 склікання, які прызнала міжнародная супольнасць. Гэта мой асноўны абавязак. Я хачу, каб як мага хутчэй у нас было створана дэмакратычнае і свабоднае грамадства.

— Лічыцца, што ўсе вашыя праблемы пачаліся, калі вы адмовіліся зняць свой подпіс з патрабавання імпічменту Лукашэнку. Ці не шкадуеце, што гэтак зрабілі?

— Не. Я не шкадую, гэта быў мой грамадзянскі абавязак. Я б сёння быў у нашмат горшым стане — перад грамадствам, перад сям'ёй, калі б здрадзіў тым людзям, з якімі тады ішоў, калі б забраў сваю заяву. Пасля рэферэндуму, які, я лічу, беларускі народ прайграў, бо даў вялізныя паўнамоцтвы ўладам, я разумеў, што мяне арыштуюць. Не ведаў толькі, дзе і як гэта адбудзецца. Але калі ўжо здарылася так — чаго шкадаваць. За савецкім часам палітыкаў вучылі ў партшколах, цяперашні рэжым вучыць нас у турмах. За гады турмы я набыў шмат новых ведаў пра жыццё і загартаваўся маральна.

— Як вашае здароўе?

— Збольшага не скарджуся, магчыма толькі трэба падлячыць страўнік. Ёсць падазрэнні, што пачынаецца язвенная хвароба. Калі мяне затрымалі ў 1997 годзе, я важыў 104 кілаграмы, цяпер важу 76. З пачатку года крыху паправіўся.

— Дык вы збіраецеся надалей займацца палітыкай?

— Лічу, калі чалавек не займаецца палітыкай, яна сама прыйдзе ў ягоны дом. Калі мы хочам дасягнуць дабрабыту сваіх сем'яў, перш за ўсё трэба паклапаціцца пра парадкі ў сваёй краіне.

— Вы былі вядомым і даволі ўдалым прадпрымальнікам. Будзеце працягваць гэтую дзейнасць?

— Пакуль не. Мяркую, што ў сённяшніх умовах — гэта толькі падтрымліваць падаткамі існуючы рэжым. Грошы, што плацяць прадпрымальнікі, большай часткай ідуць на забавы Лукашэнкі ды ягоных чыноўнікаў. Калі я буду і далей умацоўваць сваімі падаткамі гэты рэжым, ён праіснуе яшчэ шмат гадоў. Дык навошта? Спачатку трэба перамагчы гэты рэжым, а ўжо потым багацець. Я хачу працаваць на карысць грамадства, але не на карысць правячай вярхушкі, якая незаконна ўтрымліваецца пры ўладзе.

— Якія вашыя першыя адчуванні на волі?

— Самае неверагоднае на волі, гэта вашая падтрымка, вашае цяпло, усмешкі і дабрыня людзей, якія цяпер вакол мяне. Я адчуваю гэтую цеплыню і, безумоўна, шчаслівы.

— Ці праўда, што адміністрацыя калоніі прымушала вас напісаць заяву аб пераглядзе справы?

— Так, хаця яны павінны былі гэта зрабіць самі яшчэ напрыканцы года. Калі б не мая адмова ды ўвага да гэтай тэмы незалежнага друку, я не выключаю, што яшчэ паўгода сядзеў бы цалкам незаконна. Дарэчы, гэта не толькі мая праблема. Справа ў тым, што ў нас да трацiны прысудаў вынесена беспадстаўна, без патрэбных доказаў, і ўсё робіцца так, каб чалавек сам папрасіў аб пераглядзе і тым самым прызнаў сваю віну. Не будзеш прасіць, будзеш сядзець далей.

— Якое вашае першае жаданне на волі?

— Першае жаданне? Прынесці шчасце маім родным, якія мяне столькі чакалі. Трэба зрабіць так, каб гэтыя пакуты не былі дарэмныя для ўсіх нас, каб гэты цяжкі перыяд меў плён. ■

НАВІНЫ

■ **Арыштаванаму нядаўна намесніку выканаўчага дырэктара Мазырскага нафтаперапрацоўчага завода Леаніду Альхімовічу прад'яўленыя абвінавачванні.** Яму інкрымінуюць ухіленне ад сплаты падаткаў. Раней Альхімовіча падазравалі ў ілжэпрадпрымальніцтве і легалізацыі матэрыяльных каштоўнасцяў. Пры арышце падчас вобшуку ў Альхімовіча знайшлі банкаўскія дакументы на валоданне амаль 2 мільёнамі французскіх франкаў, на што ён адпавёў, што гэта падарунак брата.

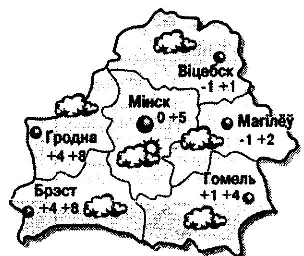
■ **Мінская міліцыя выявіла групу асобаў, якія падазраюцца ў крадзяжах праз камп'ютэрныя тэхналогіі.** Гэта больш за 2 дзесяткі хакераў, у дачыненні да якіх за апошнія паўтара тыдня было ўзбуджана каля сарака крымінальных справаў. Яны рабавалі замежныя фірмы, што ажыццяўляюць продаж тавараў праз інтэрнэт-магазіны. Паводле новага Крымінальнага кодэкса, за кампутарныя злачынствы прадугледжанае пакаранне ад 6 да 15 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці.

■ **Індывідуальныя прадпрымальнікі Салігорска з 1 лютага праводзяць бестэрміновы страйк.** Яны кажуць, што наважаныя страйкаваць датуль, пакуль улады не выканаюць усе іхнія патрабаванні. Гэта адмена пастановы Дзяржаўнага мытнага камітэта аб мытным афармленні тавараў трэціх краінаў, завезеных з Расіі, змяншэнне кошту на арэнду гандлёвых кропак (за 2000 год яна падаражэла ў 5 разоў) і іншае.

■ **Паводле інфармацыі Беларускай дзяржаўнай службы судова-медыцынскай экспертызы, сёлета ў Беларусі ад пераахалоджання ўжо памерла два дзесяткі чалавек.** У 2000 годзе ахвярамі холаду стала 412 чалавек, прычым большая палова з іх знаходзілася ў п'яным стане. Звычайна гэтак сканчаецца жыццё бамжоў, якіх знаходзяць у цеплаэлектрасетках, куды яны прыходзяць пераначаваць і сагрэцца.

■ **Пачаўся працэс прыёму заявак на ўдзел у міжнародным фестывалі духоўнай музыкі «Магутны Божа».** Запрашаюцца прафесійныя, аматарскія, дзіцячыя і маладзёжныя калектывы, інструментальныя і вакальныя ансамблі, хоры і асобныя выканаўцы незалежна ад веравызнання. Тэрмін падачы заявак – да 30 красавіка. Фестываль – гэтым разам ужо дзевяты па ліку – традыцыйна пройдзе ў Магілёве з 11 па 16 ліпеня.

НАДВОР'Е НА ЗАЎТРА

Курс наяўнага долара на «чорным рынку» **1230**

У БТ угналі аўтамобіль

Иван КОРОВЕЙКА

В ночь с 1 на 2 февраля был похищен служебный автомобиль съемочной группы хроники криминальных и чрезвычайных происшествий «Зона Х».

Автомобиль марки «Форд» вишневого цвета был похищен у дома, в котором проживает водитель съемочной группы «Зоны Х». Ни угонщик, ни автомобиль до сих не найдены. Между тем, автомобиль заметный: на нем огромными буквами написаны название телепередачи и телефон редакции. ■

Лукашэнка можа адмовіцца ад выбараў

Кірэй МАНУЙЛА

Свабодны прафсаюз Беларускі зрабіў заяву «ў сувязі з маючымі адбыцца прэзідэнцкімі выбарамі». У ёй выказваецца непакой, што Аляксандр Лукашэнка можа пайсці на тое, каб чарговы раз працягнуць тэрмін сваіх паўнамоцтваў праз нейкія нібыта канстытуцыйныя рашэнні.

Згадваюцца заявы Лукашэнкі пра падрыхтоўку адправіць у Беларусь пад выглядам незалежных назіральнікаў за выбарамі звыш 14 тысячаў баевікоў, а таксама пра словы старшыні Цэнтрвыбаркама Лідзіі Ярмошынай, што ў выбарчыя камісіі не будуць дапушчаныя прадстаўнікі грамадскіх арганізацыяў. У СПБ робяць выснову: «істэрычная рэакцыя існуючай улады зразумелая – пры праведзенні сумленных і адкрытых выбараў шанцы застацца кіраваць краінай малаверагодныя». Таму «прадпрымаюцца спробы з боку людзей, што знаходзяцца ва ўладзе, паклёпнічаць на іншых кандыдатаў, скрасці вынікі выбараў. Грамадству ўнушаецца думка, што дзейнічаючаму прэзідэнту, якога не прымаюць у прыстойных колах, няма альтэрнатывы ў дзесяцімільённай Беларусі». ■

Працоўным Магілёўшчыны вінныя мільярд

Канстанцін УВАРАЎ

Аднаго мільярда рублёў дасягнула агульная сума запазычанасці па зарплаце на прадпрыемствах і ў арганізацыях Магілёўскай вобласці. Пра гэта гаварылася 5 лютага на апошняй нарадзе ў Магілёўскім аблвыканкаме. Зазначалася, што каля 70% усёй сумы доўгу прыпадае на гаспадаркі аграпрамысловага комплексу; удзельная вага запазычанасці ў месячным аб'ёме зарплаты вобласці склала 3,9%.

Для выпраўлення сітуацыі кіраўніцтва аблвыканкама запатрабавала ад кіраўнікоў суб'ектаў народнай гаспадаркі вобласці да 20 лютага выплаціць работнікам зарплату за снежань, да 25 лютага – разлічыцца за працу ў студзені. ■

БелаПАН

Беларускае кіно ў свеце не ведаюць

Павел МАЖЭЙКА

«Беларускае кіно ў Еўропе не ведаюць, бо ўсё, што ствараецца беларускімі рэжысёрамі, даходзіць да нас у расійскім дубляжы», – адзначыў на прэс-канферэнцыі ў Гродне вядомы польскі рэжысёр Кшыштаф Занусі.

У гэты дзень спадар Занусі прэзентаваў жыхарам Гродна сваю новую карціну «Жыццё як смяротная хвароба, што перадаецца палавым шляхам», якая атрымала гран-пры 22-га Маскоўскага міжнароднага кінафестывалю. Кшыштаф Занусі выступіў перад гледачамі з пяціхвілінный прамовай. З Гродна славуты рэжысёр скіраваўся ў Парыж. ■

Барысаўскіх апазіцыянераў не змаглі дапытаць

Генадзь БАРБАРЫЧ

5 лютага актывістка апазіцыі з Барысава Алеся Ясюк, інжынер аднаго з аўтапаркаў горада, была дастаўленая ў мясцовую пракуратуру проста з месца працы. Туды ж быў выкліканы і кіраўнік мясцовай арганізацыі Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) Аляксандр Абрамовіч.

У рамках узбуджанай крымінальнай справы (артыкул 368, частка 1 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь – знявага прэзідэнта) іх меў намер дапытаць следчы пракуратуры Сяргей Пашкевіч.

Нагадаем, што справа ўзбуджаная па факце правядзення 16 студзеня ў Барысаве несанкцыянаванага пікета. На гэтай акцыі пяцёра яе ўдзельнікаў трымалі ў руках плакаты «Патрабуем псіхіятрычнага абследавання Лукашэнкі!» і «Бывайце здаровы, Аляксандр Рыгоравіч!», раздавалі прахожым улёткі з выпiскамі з урачэбнага заключэння псіхіятра Дзмітрыя Шчыгельскага.

У пракуратуры Ясюк і Абрамовіч адмовіліся адказваць на пытанні следчага, растлумачыўшы сваю пазіцыю тым, што яны з ліпеня 1999 года праводзяць акцыю грамадзянскага непадпарадкавання патрабаванням нелегітымных уладаў, а таксама ў сувязі з нізкай кваліфікацыяй супрацоўнікаў пракуратуры. Тады следчы ў прысутнасці двух панятых склаў пратакол аб адмове Ясюк і Абрамовіча адказваць на пытанні і выпісаў ім позвы на 7 лютага. Барысаўскія апазіцыянеры дэманстратыўна разарвалі і выкінулі позвы ў пракуратуру. Тым не менш, следчы даў зразумець, што іх даставяць на допыт прымусова. ■

БелаПАН

Змены ў правілах дэклараавання даходаў

Дзмітрый УЛАСАЎ

12 лютага ўступіць у сілу дэкрэт, які ўносіць змяненні ў парадак дэкларавання даходаў і маёмасці фізічнымі асобамі на тэрыторыі Беларусі.

Дакумент прадугледжвае, у прыватнасці, павелічэнне парогавых значэнняў кошту маёмасці і памеру зздзелак, якія падлягаюць дэкляраванню. Цяпер падлягаюць дэкляраванню «творы мастацтва, каштоўныя металы і каштоўныя камяні, вырабы з іх», калі кошт прадмета перавышае 1.000 мінімальных зарплатаў (раней – 200); будаўнічыя матэрыялы, за выключэннем прызначаных для будаўніцтва і рэканструкцыі *жылых памяшканняў, агульны кошт якіх перавышае 2.000 МЗП* (раней – 500). Як і раней, неабходна дэкляраваць жылыя дамы з надворнымі пабудовамі, гаражы, іншыя пабудовы і аб'екты незавершанага будаўніцтва, кватэры і іх часткі (долі), зямельныя ўчасткі, транспартныя сродкі (акрамя мапедаў, веласіпедаў і гужавога транспарту), якія знаходзяцца ва ўласнасці фізічных асобаў. «Іншая маёмасць» падлягае дэкляраванню толькі ў тым выпадку, калі кошт яе адзінкі перавышае 2.000 МЗП (раней – 500).

Фізічныя асобы павінны прадставіць дэкларацыю аб крыніцах грашовых сродкаў пры ажыццяўленні здзелак на суму, якая перавышае 2.000 МЗП. Акрамя таго, уводзіцца адказнасць (штраф у памеры ад 5 да 50 МЗП) за непрадстаўленне дэкларацыі пры ажыццяўленні падобных здзелак або ўказанне ў ёй няпоўных або недакладных звестак. ■

БелаПАН

ФОТАФАКТ

Фота REY/ProMedia

● Раённы горад Клімавічы. Цэнтр. Сцюдзёны дзень

НТВ лічыць, што БТ крадзе «рэкламны час»

Дзмітрый УЛАСАЎ

Расійская тэлекампанія НТВ мае намер выставіць міністэрству сувязі Беларусі рахунак за «крадзеж рэкламнага часу Беларускім тэлебачаннем, які распачаўся з 3 лютага 2001 года». Пра гэта паведаміў БелаПАН Святаслаў Тапеха, генеральны дырэктар ТАА «Медыя Сэрвіс Арт» – структурнага падраздзялення холдынга «Медыя-Мост», які з'яўляецца рэкламным агентам НТВ на тэрыторыі Беларусі.

Паводле інфармацыі Тапехі, 2 лютага ў адміністрацыі прэзідэнта Беларусі адбылася нарада, на якой, «з падачы першага намесніка старшыні Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі Беларусі Ягора Рыбакова», было прынятае рашэнне аб перакрыцці рэкламнага блоку НТВ Беларускім тэлебачаннем. Гэта адбылося нягледзячы на афіцыйнае папярэджанне, якое 25 студзеня накіраваў генеральны дырэктар НТВ Яўген Кісялёў у адрас кіраўніцтва Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Беларусі.

«Згодна са шматбаковым дагаворам паміж НТВ, міністэрствам сувязі Беларусі і яго падраздзяленнямі, рэкламным часам распараджалася ТАА «Медыя Сэрвіс Арт». Значны працэнт валютных сродкаў, атрыманых НТВ ад рэкламы, адлічваўся мінсувязі. Рыбакоў жа прадставіў справу так, што НТВ – гэта прыватная крамка, якая не дае працаваць, і сродкі ад рэкламы дапамогуць умацаваць фінансавае становішча БТ. Апошнія паўгода Беларускаму тэлебачанню неаднаразова прапаноўвалася аб'яднаць намаганні ў галіне размяшчэння тэлевізійнай рэкламы на расійскіх тэлеканалах на ўзаемавыгаднай аснове, але нашы запыты засталіся без адказу. Відавочна, што кіраўніцтва БТ мае нейкія іншыя інтарэсы», – сказаў генеральны дырэктар ТАА «Медыя Сэрвіс Арт» і заявіў, што кіраўніцтва БТ дэзінфармуе вышэйшае кіраўніцтва краіны ў асобе прэзідэнта Лукашэнкі і яго адміністрацыі.

4 лютага ў аўтарскай праграме «Итоги» Яўген Кісялёў звярнуўся да Аляксандра Лукашэнкі з патрабаваннем растлумачыць сітуацыю: «Беларускае тэлебачанне зусім парацку, па-рабаўніцку вырубае з праграмаў НТВ нашу рэкламу і ўстаўляе сваю ўласную, што не мае ніякага дачынення да НТВ. Ідзе рэклама, за якую БТ атрымлівае грошы, крадучы ў нас эфірны час... У нашай практыцы былі выпадкі крадзяжу – на прыватных станцыях у расійскай глыбінцы, але каб так, абсалютна бессаромна, загадзя папярэдзіўшы нас аб гэтым, вызразна падымаючы вочы дагары ў адказ на пытанне, як можна парушаць закон. У мяне пытанне да спадара Лукашэнкі: як ён растлумачыць, што яго падначаленыя, намякаючы на тое, што маюць яго, прэзідэнта Беларусі, санкцыю, крадуць у нас рэкламны час і прычыняюць шматтысячныя страты?»

Паводле словаў Святаслава Тапехі, рэакцыі беларускіх уладаў на заяву Кісялёва пакуль не было. «Зараз у Мінску займаюцца прыцягненнем рэкламадаўцаў да «праекта» БТ, у тым ліку і тых, хто раней рэкламаваўся на НТВ з дапамогай ТАА «Медыя Сэрвіс Арт», – сказаў ён.

Фінансавыя прэтэнзіі НТВ да міністэрства сувязі Беларусі будуць выстаўляцца з разліку 6.000 расійскіх рублёў у хвіліну (210 долараў ЗША) па пераліку па афіцыйным курсе расійскага Цэнтрабанка). «У дзень у нас крадуць 110-120 хвілінаў рэкламнага часу, а гэта 25 тысяч долараў», – адзначыў Тапеха.

У мінскім карпункце НТВ карэспандэнту БелаПАН сітуацыю пракаментавалі так: «Наўрад ці гэта спроба прымусіць НТВ пакінуць беларускі інфармацыйны рынак напярэдадні выбараў. Хутчэй за ўсё, недзе палічылі, што рэклама на НТВ – гэта добрая кармушка, і вырашылі падмяць яе пад сябе».

Спроба карэспандэнта БелаПАН звязацца з першым намеснікам старшыні НДТРК Ягорам Рыбаковым не мела поспеху. Спачатку сакратар адказала, што Рыбакоў знаходзіцца ў адміністрацыі прэзідэнта, а пасля яго вяртання заявіла, што ўся інфармацыя будзе «ў прэсе». У сваю чаргу, генеральны дырэктар рэкламна-камерцыйнай дырэкцыі БТ Аляксандр Ганушадмовіўся каментаваць сітуацыю вакол рэкламы на НТВ, спаслаўшыся на адсутнасць паўнамоцтваў. ■

БелаПАН

Лукашэнку трэба абследаваць

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

4 лютага Палітсавет АГП звярнуўся да міністра аховы здароўя Ігара Зелянкевіча з патрабаваннем стварыць камісію для медыцынскага абследавання Аляксандра Лукашэнкі. У артыкуле «Врачебное заключение», надрукаваным у НАШАЙ СВАБОДЗЕ 12 студзеня, пастаўлены дыягназ А.Лукашэнку, што «выклікала законную заклапочанасць шырокіх слаёў насельніцтва». «Любыя падазрэнні адносна псіхічнага здароўя кіраўніка дзяржавы абсалютна недапушчальныя. Каб зняць ці пацвердзіць гэтыя падазрэнні, мы заклікаем стварыць камісію са спецыялістаў (у тым ліку незалежных, замежных), якая магла б абследаваць А.Лукашэнку, і паінфармаваць беларускае грамадства і сусветную супольнасць пра стан здароўя кіраўніка дзяржавы», – гаворыцца ў звароце да міністра.

Старшыня АГП паведаміў, што партыя «мае дакладную інфармацыю» пра тое, што А.Лукашэнка збіраецца балатавацца кандыдатам у прэзідэнты. «Мы павінны звяртацца не толькі да мінулага, але і глядзець у будучыню», – заявіў кіраўнік партыі. ■

Зварот да сусветнай супольнасці

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Святлана Завадская, жонка Зміцера Завадскага, аператара Грамадскага расійскага тэлебачання, які знік у мінскім аэрапорце «Мінск-2» 7 ліпеня мінулага года, напісала адкрыты зварот да сусветнай супольнасці з заклікам дапамагчы ёй у пошуках мужа.

Раней Завадская звярталася да Лукашэнкі і Пуціна з просьбамі пасадзейнічаць у пошуках Зміцера, але ні ад аднаго, ні ад другога ніякай рэакцыі не было.

У звароце Святлана коратка пераказвае гісторыю гэтага знікнення, якое ўскалыхнула Беларусь, і выказвае свае надзеі і думкі, якія без хвалявання чытаць немагчыма.

Святлана Завадская піша, што «блізкая да адчаю. Вельмі хочацца спадзявацца, што анёл-ахоўнік зберажэ Дзіму і нас ад самага жахлівага. «Выратуй і зберажы!»,– з гэтымі словамі я ўжо пяць месяцаў спрабую заснуць, і з гэтымі ж словамі сустракаю новы дзень з верай у Бога і розум чалавечы». ■

Міліцыянты на лаве падсудных

Ірына ШАНЦАВА

6 лютага ў судзе Чыгуначнага раёна Гомеля пачаўся судовы працэс у дачыненні да супрацоўнікаў РАУС Цэнтральнага раёна горада, што збілі трох хлопцаў летась увесну.

Інцыдэнт, нагадаем, адбыўся 31 сакавіка 2000 года. Маладыя людзі былі затрыманыя каля свайго дома супрацоўнікамі міліцыі. Па дарозе ў аддзяленне, пагражаючы фізічнай расправай, міліцыянеры прымушалі іх прызнацца ва ўчыненні разбойнага нападу, які адбыўся ў суседнім доме.

У Цэнтральным РАУС прызнанне з іх сталі выбіваць ужо сілай. 21-гадовы Дзмітрый К. указаў у скарзе на імя пракурора, што пяцёра супрацоўнікаў міліцыі папераменна збівалі яго гумавай дубінкай, наносячы ўдары ў тым ліку і па голых пятках, потым білі па галаве і па пазваночніку, патрабуючы прызнання. Дзмітрый адзначае, што яго білі на працягу гадзіны, прычым настолькі моцна, што гумавая дубінка ў выніку зламалася.

Потым на маладых людзей былі складзеныя пратаколы аб дробным хуліганстве, дзе адзначалася, што яны, нібыта, выказваліся нецэнзурна ў дачыненні да прахожых і спрабавалі ўчыніць бойку, за што і былі затрыманыя міліцыяй.

На падставе гэтых пратаколаў суд Цэнтральнага раёна падверг Дзмітрыя К. штрафу ў памеры 2 мінімальных зарплат, а двум іншым маладым людзям быў прызначаны адміністрацыйны арышт на 7 сутак. Усе пацярпелыя звярнуліся ў судмедэкспертызу для зняцця пабояў, а потым і ў праваахоўныя органы.

Крымінальная справа ў дачыненні да супрацоўнікаў міліцыі была ўзбуджаная Гомельскай абласной пракуратурай. Вартаўнікам парадку інкрымінуецца перавышэнне службовых паўнамоцтваў, службовы падлог і пагроза забойствам шляхам нанясення цялесных пашкоджанняў. ■

БелаПАН

Мытнікам працы хапае

Аляксей АРЭШКА

Больш як 150 тысячаў долараў ЗША, 100 тысячаў нямецкіх марак, 180 тысячаў расійскіх рублёў, а таксама іншую валюту на агульную суму 252 мільёны рублёў канфіскавалі беларускія мытнікі ў парушальнікаў у студзені. Такія звесткі БелаПАН паведамілі ў прэс-цэнтры Дзяржаўнага мытнага камітэта Беларусі.

Па выніках мінулага месяца, мытнікі таксама канфіскавалі 67 адзінак аўтатранспарту на суму 1 мільярд 155 мільёнаў рублёў, 943 тысячы штук цыгарэт на агульную суму 34,5 мільёна рублёў, 18 тысяч літраў алкагольнай прадукцыі на суму 14,5 мільёна рублёў. Супрацоўнікі мытных органаў прадухілілі некалькі спробаў вывазу абразоў XIX стагоддзя на суму 1,5 мільёна рублёў; 306 ювелірных вырабаў на суму 4,7 мільёна рублёў; 152 кілаграмы лому і зліткаў каляровых металаў (алюміній, медзь, латунь) на агульную суму звыш 36 мільёнаў рублёў. Акрамя гэтага, у першым месяцы года мытнікамі канфіскавана 39 кілаграмаў лому, які ўтрымлівае каштоўныя металы (паладый, плаціна, серабро) на агульную суму больш чым 85 мільёнаў рублёў. ■

БелаПАН

Малады Фронт будзе судзіцца з мінюстам

Кірыла ПАЗЬНЯК

5 лютага Малады Фронт падаў у Вярхоўны Суд іск са скаргай на дзеянні міністэрства юстыцыі, якое адмовіла гэтай маладзёжнай арганізацыі ў рэгістрацыі.

Маладафронтаўцы даводзяць пра няслушнасць адмовы з боку мінюста, называючы падставы, па якіх адмоўлена ў рэгістрацыі, «смешнымі». У прыватнасці, міністэрства патрабуе «членства» ў арганізацыі, а не «сяброўства». Малады Фронт вымагае ад Вярхоўнага Суда адмены мінюстаўскага рашэння і вердыкту зарэгістраваць арганізацыю. Хоць лідэр МФ Павел Севярынец заявіў, што «мы не маем ніякіх ілюзіяў адносна рашэння суда. Улады панічна баяцца распачатай намі шырокамаштабнай кампаніі па вывадзе беларускай моладзі на прэзідэнцкія выбары, і таму не могуць дазволіць легалізацыі маладзёжнага руху». ■

«Никогда люди не врут так часто, как перед выборами»

Вероника ЧЕРКАСОВА

Жарким летом 1994 года, в разгар кампании по выбору президента Республики Беларусь Александр Лукашенко созвал пресс-конференцию. Сидя в помещении национального пресс-центра напротив журналистов, он просил их о помощи. Рядом маячили соратники — Леонид Синицын и Виктор Шейман.

«Мой штаб подготовил обращение непосредственно к вам, уважаемые журналисты», — *озвучил* Александр Григорьевич тему встречи.

Леонид Синицын зачитал текст: «Первый тур выборов президента Республики Беларусь показал, какова власть журналистского слова. Одновременно журналисты продемонстрировали и свою беспомощность в условиях абсолютной государственной монополии на информацию. Им навязывались подходы, оценки. Их заставляли произносить в теле- и радиоэфире слова, которые не соответствовали их собственным гражданским позициям. После 23 июня 1994 года обстановка кардинально изменилась. Фактически наш народ сделал выбор, проголосовав против – против нищеты, лжи и бесправия. Против курса нынешнего правительства. Президентские выборы на деле обернулись вотумом недоверия власти, и власть не смогла, (хотя и хотела) скрыть волю народа. И пусть уходящие еще пытаются воздействовать на народ, но их время кончилось. Народ освободился от страха перед теми, кто находился наверху. Сегодня от этого страха должна освободиться и пресса. Не скрываем, что наша команда, команда Александра Григорьевича Лукашенко, верит в свою победу. Поэтому мы готовы гарантировать в случае победы всем работникам средств массовой информации следующее:

1. Ликвидацию монополии государства на средства массовой информации, отказ от политической цензуры.

2. Прекращение преследования журналистов по политическим соображениям, безопасность и спокойную работу сотрудникам всех средств массовой информации, кто против воли был втянут в кампанию лжи и клеветы на кандидатов, противостоящих Вячеславу Кебичу.

3. Создание нормальных условий для творческой работы журналистов и свободное получение ими информации независимо от воли чиновников.

Взамен мы сегодня просим вас лишь об одном: наберитесь мужества и докажите народу, что вы служите его интересам, а не воле правящей клики, толкающей народ в пропасть. Покажите людям, что вы способны объективно отображать события, а не только бояться за свое личное благополучие. Наша общая задача – и политиков, и прессы, — отвести народ от пропасти. И мы вместе сможем добиться этого, если у нас хватит гражданского мужества. Наберемся же терпения и попытаемся сделать так, чтобы народ с облегчением расправил плечи, а пресса вдохнула глоток свободы. Нельзя жить рабами, управлять рабами и воспитывать рабов. Верю в ваше мужество, порядочность и чувство профессионального достоинства».

Вот так все и было. Железный канцлер Отто фон Бисмарк некогда заметил, что никогда люди не врут так часто, как во время войны, после охоты и перед выборами. Хотя почему врут? Возможно, в тот момент, когда политик произносит свои предвыборные обещания, он свято верит в то, что выполнит их. И даже некоторое время после выборов, наверное, тоже верит и даже продолжает обещать: на своей первой пресс-конференции после избрания его президентом Республики Беларусь Александр Лукашенко заявил о необходимости восстановить «Белорусскую молодежную» и «Крыніцу». А потом он понял, что все у него получилось и продолжать обещать уже не обязательно. Произошло это как-то очень быстро, и уже в декабре победоносного 1994 три газеты вышли с белыми пятнами на месте снятого доклада Сергея Антончика. А потом понеслось: подписание указа об освобождении от должности главного редактора «Советской Белоруссии» Игоря Осинского, затем – главного редактора «Народной газеты» Иосифа Середича, закрытие вещания «8 независимого телеканала», увольнение главного редактора газеты «Знамя юности» Михаила Катюшенко... С апреля по июль 1995 года с эфира было снято пять программ студии «Политика». Причем, первую программу «Теледебаты» снимал лично господин Синицын, который на пресс-конференции опять же лично зачитывал заявление с обещанием ликвидировать монополию государства на средства массовой информации и отказ от политической цензуры. Меняется тон и содержание высказываний президента: «Если какая-нибудь газета допустит хоть малейшую неточность – не будет газеты»... «Журналисты российских радио, я хочу вам заявить: собирайтесь и уезжайте обратно в Москву, пока мы не нашли вас». Вот тебе и глоток свободы для прессы... Всего через год после избрания президентом Александр Лукашенко в своем выступлении по национальному телевидению заявил, что для независимых средств массовой информации «лимит времени исчерпан», посоветовав им также «потом не обижаться». Что вы, Александр Григорьевич, кто ж на вас обижается... Только чтобы вы делали без тех самых журналистов, которых вы когда-то призывали к тому, чтобы вместе отвести народ от пропасти и сбросить оковы проклятого рабства? На кого бы вы все эти годы перекладывали ответственность за ваши «неправильно истолкованные» заявления? Не будь нас, все бы пребывали в уверенности, что ваши слова надо понимать именно так, как они были вами сказаны. Вот ужас-то! И не обижайтесь на нас за эту публикацию, ведь вы сами показали, чего стоят ваши предвыборные обещания и заявления.

Александр Григорьевич! Мы готовы подписаться под каждым словом вашего пламенного обращения образца 1994 года. А готовы ли сегодня еще раз подписаться под ним вы? ■

Беларуская навука ў перыядзе паўраспаду

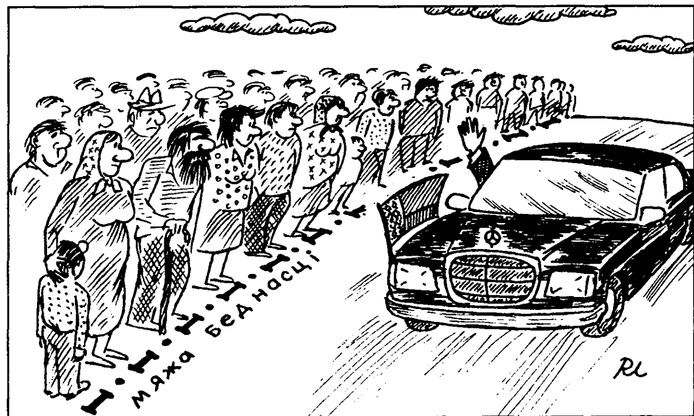
Вячаслаў БУДКЕВІЧ

Беларуская навука знаходзіцца ў цяжкім стане. Пра гэта, выступаючы на прэс-канферэнцыі 5 лютага, заявіў былы прэзідэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, а цяпер старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Аляксандр Вайтовіч. У пацвярджэнне сваіх слоў ён прывёў такія лічбы: за прайшоўшыя 10 гадоў колькасць даследчыкаў у краіне паменшылася з 58 на 10.000 насельніцтва да менш чым 19, навукаёмістасць валавога ўнутранага прадукту знізілася з 2,3 працэнта да прыкладна аднаго, капітальныя ўкладанні ў навуку ўпалі ў параўнанні з 1990 годам у 11 разоў – больш, чым у любую іншую галіну эканомікі краіны. На шчасце, паводле словаў спікера, навука пакуль не перайшла тую мяжу, за якой пачынаецца поўны распад.

У наяўнай сітуацыі для былога прэзідэнта НАНБ «зусім ясна, што трэба рабіць з навукай»: «Трэба падтрымліваць фундаментальную навуку». Пры гэтым Вайтовіч заўважыў, што ў любой краіне, незалежна ад таго, наколькі яна прасунутая ў рынкавых адносінах, фундаментальную навуку падтрымлівае дзяржава. У рэспубліцы ж, паводле яго словаў, на фундаментальныя даследаванні па выніках 1999 года было выдзелена ўсяго 14 працэнтаў сродкаў ад агульнай сумы фінансавання беларускай навукі. Звестак 2000 года ў старшыні палаты няма, але ён упэўнены, што яны будуць не моцна адрозніваюцца ад лічбы пазамінулага года.

У якасці прыкладу, які пацвярджае надзвычайную неабходнасць існавання ў Беларусі фундаментальнай навукі, Аляксандр Вайтовіч расказаў аб тым, што зараз на прыкладна 180 малых прадпрыемствах, існуючых «вакол Акадэміі навук», вырабляецца прадукцыі на суму, якая перавышае ў два разы «усё фінансаванне Акадэміі навук з усіх крыніцаў». Там ствараецца, у прыватнасці, лазерная тэхніка, якую купляюць Японія, Германія і ЗША. Калі «знішчыць» Інстытут фізікі Акадэміі навук, дзе развіваецца лазерная тэматыка, то праз тры гады вытворчасць лазернай тэхнікі спыніцца, заявіў былы прэзідэнт НАНБ. Такую перспектыву ён растлумачыў тым, што гэтая галіна новая, хутка развіваецца і без ідэяў інстытута Беларусь не зможа больш вырабляць канкурэнтаздольную прадукцыю і прадаваць яе ў іншых краінах. Для такой дзейнасці патрабуецца хаця б раз у тры гады абнаўляць вытворчасць. Пры гэтым Вайтовіч адзначыў, што рынак лазернай тэхнікі ў свеце нашмат большы, чым рынак зброі. ■

БелаПАН

Выбухі ў Маскве: беларускі след?

Ірына СТАРЦАВА

У панядзелак увечары ў Маскве на станцыі метро «Беларуская-кальцавая» адбыўся выбух. Па розных ацэнках, выбуховае прыстасаванне, схаванае ў гаспадарчую сумку і схаванае пад мармуровую скамейку на пероне чакання, прадстаўляла сабой эквівалент ад 200 да 500 грамаў трацілу.

У выніку здарэння пацярпела 15 чалавек, з іх сем трапілі ў шпіталь. Сярод пацярпелых – два дзіцяці. Пакуль што няма звестак, што сярод пацярпелых былі беларусы. Аднак гэта цалкам магло надарыцца – ахвярамі маскоўска-чачэнскіх «разборак» маглі стаць нашыя суграмадзяне: станцыя «Беларуская» знаходзіцца зусім побач з аднайменным вакзалам, куды штодня прыязджаюць тысячы беларусаў.

Як паведаміў маскоўскі мэр Юрый Лужкоў, гэты выпадак разглядаецца выключна як тэрарыстычны акт.

У сувязі з выбухам маскоўская міліцыя прымае надзвычайныя захады бяспекі. Пад узмоцненую ахову ўзятыя станцыі метро, прывакзальныя плошчы, буйныя гандлёвыя аб'екты, культурныя цэнтры і г.д. Узмоцнены кантроль на дарожных пастах.

Выбух на «Беларускай» стаў чацвёртым выбухам у Маскоўскім метрапалітэне з 1977 года, паведаміў намеснік начальніка крымінальнага вышуку МУС Расіі Валерый Бееў. ■

Лукашэнка ўзмацняе флангі

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Учора А.Лукашэнка падпісаў шэраг кадравых прызначэнняў. Большасць з іх маюць дачыненне да сілавога блоку.

На падвышэнне пайшоў начальнік Мінскага гарадскога ўпраўлення ўнутраных справаў генерал Барыс Тарлецкі, які займаў гэтую пасаду з 1994 года. Ён быў прызначаны першым намеснікам міністра ўнутраных справаў – начальнікам крымінальнай міліцыі.

Барыс Тарлецкі добра вядомы сваёй «баявой» дзейнасцю на папярэдняй пасадзе. Усе сілавыя разгоны сталічных мітынгаў, арышты яго ных удзельнікаў і г.д. – на яго ным сумленні. Трэба разумець, што цяпер яго ныя здольнасці і ўменні спатрэбіліся на больш шырокім, агульнанацыянальным узроўні. Зрэшты, напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў гэта не дзіва.

Яшчэ адным першым намеснікам міністра ўнутраных справаў – начальнікам міліцыі грамадскай бяспекі і спецыяльнай міліцыі – стаў Аляксандр Шчурко.

Новым начальнікам Мінскага ГУУС паставілі Рака Аляксандра Іванавіча.

Даволі нечакана адбылася замена на адной з кіраўнічых пасадаў у беларускай арміі. Першы намеснік міністра абароны – начальнік Галоўнага штаба Узброеных сілаў генерал-лейтэнант Міхаіл Казлоў быў пазбаўлены пасады і залічаны ў распараджэнне міністра абароны для звальнення ў запас. 1 студзеня яму споўнілася 55 гадоў – не вельмі стары ўзрост для генерал-лейтэнанта.

Новым начальнікам Генштаба быў прызначаны Сяргей Гурулёў. Гэты афіцэр робіць даволі ўдалую кар'еру: усяго толькі ў мінулым чэрвені ён быў прызначаны А.Лукашэнкам камандзірам 28-га армейскага корпусу. І вось цяпер адразу – начальнік Генеральнага штаба.

Адчуў учора ўзмацненне і Савет Бяспекі. Новым намеснікам Дзяржаўнага сакратара Савета Бяспекі Урала Латыпава прызначылі Станіслава Князева. Ён мае вялікі досвед працы ў сілавых структурах. Сярод навучальных установаў, што ён скончыў, – вайсковае вучылішча, акадэмія бяспекі. Генерал-маёр С.Князеў служыў у арміі, узначальваў ваенную контрразведку Беларусі. Апошняя яго ная пасада – начальнік Інстытута нацыянальнай бяспекі КДБ Беларусі.

Апроч прызначэння новых «сілавікоў», А.Лукашэнка таксама заткнуў дзірку, што зяяла ў Савеце міністраў яшчэ з часоў восеньскіх «выбараў». Як вядома, тагачасны міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Вадзім Папоў трапіў у «Палату прадстаўнікоў» і нават стаў яе старшынёй, палічыўшы гэтую працу больш спакойнай.

Крэсла, што вызвалілася, заняў Міхаіл Русы. Цікава, што дагэтуль ён таксама займаў пасаду міністра, але ў іншым ведамстве. З 1994 года ён быў міністрам прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя. Такім чынам, зала пасяджэнняў Савета міністраў паўнейшай не стала, проста адзін з міністраў змяніў крэсла. Каго пасадзяць на пустое месца, пакуль не вырашана. ■

Бясконцы «венскі вальс»

Рыгор БУЯН

22-23 лютага Вена ізноў прыме дэлегатаў сесіі Парламенцкай асамблеі АБСЕ. Ізноў у парадку дня еўрапейскага форуму стаіць «беларускае пытанне», якое мяркуе разгледзець Пастаянны камітэт ПА АБСЕ 23 лютага. Па завядзёнцы, у аўстрыйскай сталіцы беларускі бок будзе прадстаўлены дэлегацыяй Вярхоўнага Савета 13 склікання, які прызнаецца адзіным легітымным заканадаўчым органам. У Вену паедуць віцэ-спікер Анатоль Лябедзька ды прадстаўнік фракцыі камуністаў Віктар Хоміч; старшыня ВС Сямён Шарэцкі мае праблемы з выязнымі візамі, а чацвёрты член дэлегацыі – Уладзімір Нісцюк не здолее патрапіць на сесію па фінансавых прычынах.

Дагэтуль ПА АБСЕ не прызнавала палату прадстаўнікоў, а прызнавала толькі Вярхоўны Савет 13 склікання. Аднак сітуацыя ў поўнай меры ўскладняецца тым, што пяцігадовы тэрмін паўнамоцтваў ВС закончыўся 9 студзеня. Ці не атрымаецца калізія, калі палату №2 у Вене па-ранейшаму не прызнаюць з-за недэмакратычных умоваў яе фармавання, а ВС – з-за сканчэння яго паўнамоцтваў. Сітуацыю каментуюць прадстаўнікі ВС.

Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА, намеснік старшыні:

— У нас будзе тлумачэнне Канстытуцыйнага суда па тэрмінах паўнамоцтваў Вярхоўнага Савета. На Беларусі ёсць прэцэдэнт, калі Вярхоўны Савет 12 склікання, пяцігадовы тэрмін паўнамоцтваў якога скончыўся ў сакавіку 95-га года, працаваў аж да лютага 96-га. І КС якраз даў тлумачэнне, што фактычна тэрмін ВС заканчваецца тады, калі абраны новы склад парламента – вось гэта якраз прававая база.

На сённяшні дзень еўрапейскія структуры: парламенцкая тройка, місія БДІПЧ АБСЕ і ўсе астатнія, якія працавалі на Беларусі, — не прызнаюць палату прадстаўнікоў легітымным парламентам. Раз на Беларусі не было выбараў, не абраны новы склад, то аўтаматычна працягваецца паўнамоцтвы і легітымнасць ВС.

Палітычная матывацыя будзе іншай. ВС не трымаецца за ўладу, бо яна нічога не дае, не дае ніякіх прэферэнцыяў дэпутатам ВС. Разам з тым, «беларускае пытанне» можа быць узнятае ці пастаўленае ў парадак дня ПА АБСЕ толькі тады, калі ў Беларусі пройдуць выбары і з'явіцца хоць бы адна легітымная галіна ўлады. Пакуль не адбылися прэзідэнцкія выбары, пакуль яны не будуць прызнаныя дэмакратычнымі, пытанне гэтае наогул не можа стаяць у парадку дня. ■

Украіна без Кучмы

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Пад такой назвай прайшла ўчора ў сталіцы Украіны Кіеве масавая дэманстрацыя. Мэта ўдзельнікаў вынесеная ў назву акцыі – прэзідэнт Украіны мусіць пайсці ў адстаўку.

Яшчэ напярэдадні дэманстрацыі яе ўдзельнікі з'ехаліся ў Кіеў з розных куткоў краіны і разбілі палатачны лагер на галоўнай вуліцы сталіцы – Крэшчацiку.

У віну Леаніду Кучме ставіцца, апроч перманентнага эканамічнага крызісу, арганізацыя забойства незалежнага журналіста Георгія Гангадзэ, які знік у верасні мінулага года і чый труп быў знойдзены толькі ў лістападзе.

Пра дачыненне Л.Кучмы да гэтага знікнення стала вядома пасля таго, як былы прэзідэнцкі ахоўнік, маёр Службы бяспекі Украіны ў адстаўцы Мікола Мельнічэнка абнародаваў тыя запісы, што ён нібыта вёў у кабінеце прэзідэнта. На стужцы Леанід Кучма нібыта аддае загад кіраўніку СБУ Леаніду Дзеркачу і міністру ўнутраных справаў Юрыю Краўчанку – «разабрацца з грузінам».

Да апошняга часу Леанід Кучма, як і іншыя афіцыйныя асобы, адмаўляў самую магчымасць праслухоўвання. Аднак у панядзелак дэпутат Вярхоўнай Рады Украіны Сяргей Галаваты заявіў, што падчас сустрэчы з ім Леанід Кучма прызнаў: яго праслухоўвалі. Па словах С.Галаватага, 30 студзеня ў размове з ім Л.Кучма заявіў, што ён сапраўды гаварыў з «сілавікамі» пра Г.Гангадзэ, але проста тыя яго «няправільна зразумелі». У гэты ж дзень прэссакратар прэзідэнта абверг гэтую інфармацыю.

«Кучма — гэть!» — піша дэпутат Рыгор Амельчанка

Па словах М.Мельнічэнкі, ён мае каля 300 гадзінаў запісаў, зробленых у прэзідэнцкім кабінеце. Усе яны, як кажа былы маёр СБУ, даказваюць тое, што Л.Кучма – злачынец і не можа кіраваць дзяржавай. Менавіта клопат пра лёс Украіны прымусіў былога ахоўніка весці гэты запіс.

На сёняшні дзень абнародаваныя толькі 24 хвіліны «стужак Мельнічэнкі». Але свой голас на іх ужо прызналі два дэпутаты ВР, сярод іх — сын загінуўшага два гады таму пры нявысветленых абставінах лідэра «Руху» Тарас Чарнавіл.

Былы ахоўнік ад моманту пачатку скандалу знаходзіцца за мяжой – «у адной з еўрапейскіх краінаў», але выказвае гатоўнасць даць афіцыйныя паказанні Генеральнай пракуратуры Украіны супраць Л.Кучмы.

Пазаўчора стала вядома — зноўтакі не напрамую, а праз дэпутата ВР, лідэра апазіцыйнай партыі «Сабор» Анатоля Матвіенку – пра добраахвотную адстаўку Генеральнага пракурора Украіны Міхаіла Пацыбенькі. Цяпер пракурор знаходзіцца ў 45-дзённым адпачынку, пасля чаго, як мяркуецца, пойдзе ў адстаўку.

М.Пацыбенька – даволі актыўны ўдзельнік канфлікту вакол прэзідэнта, натуральна – на ягоным баку. Спачатку ён адмаўляў факт знікнення Г.Гангадзэ, потым амаль два месяцы не хацеў прызнаваць, што знойдзены ў Таращанскім лесе пад Кіевам труп належыць журналісту, у рэшце рэшт, ён спыніўся на вельмі дзіўнай фармулёўцы «цела на 99,64% належыць Г.Гангадзэ, але мы працягваем спадзявацца, што ён яшчэ жывы». Што ж датычыць «стужак Мельнічэнкі», то спачатку ён называў іх ілжывымі, потым, пасля экспертызы, праведзенай ва Украіне, паведаміў, што голас прэзідэнта сапраўдны, але стужкі – «нарэзаныя» з розных месцаў – або скампіляваныя.

Спікер Вярхоўнай Рады Аляксандр Мароз – асабісты вораг Л.Кучмы і чалавек, які першы абнародаваў «стужкі Мельнічэнкі», – заявіў, што калі пасля адстаўкі М.Пацыбенькі ў адстаўку пойдзе і сам Л.Кучма, то парламент мусіць прыняць закон аб гарантыях яму і ягонай сям'і. Але пры гэтым сама ініцыятыва мусіць зыходзіць ад прэзідэнта.

Леанід Кучма апынуўся фактычна загнаным у кут. Перад ім стаіць вельмі цяжкая альтэрнатыва: або ўзмацніць сваю ўладу па беларускім прыкладзе, разганяць апазіцыйныя мітынгі, узбудзіць крымінальныя справы супраць галоўных палітычных канкурэнтаў – напрыклад, за паклёп — і ў выніку атрымаць статус дыктатара, або прызнаць сваё дачыненне да апошніх скандалаў і пайсці ў адстаўку. ■

Рэйган дажыў да 90-годдзя

Міхась КАРПОВІЧ

Былы амерыканскі прэзідэнт Рональд Рэйган адсвяткаваў 5 лютага сваё 90-годдзе.

Р.Рэйган цяпер жыве ў сваім доме ў прыгарадзе Лос-Анджэлеса, дзе і адбылася ўрачыстая цырымонія.

Як паведаміла жонка экс-прэзідэнта Нэнсі Рэйган, святкаванне прайшло даволі сціпла – з-за стану здароўя юбіляра. Вось ужо колькі гадоў Р.Рэйган пакутуе на хваробу Альцгаймера. А пару месяцаў таму былы прэзідэнт упаў і атрымаў пералом бядра.

Нягледзячы на тое, што пасля 1988 года, калі новым прэзідэнтам ЗША стаў Джордж Буш-старэйшы, Рональд Рэйган рэдка з'яўляўся на публіцы, ён дагэтуль карыстаецца вялікай папулярнасцю ў Амерыцы. Лічыцца, што ён шмат у чым паспрыяў разбурэнню савецкага рэжыму, а ў самой Амерыцы пры ім адбыўся сапраўдны эканамічны бум.

Па словах афіцыйных прадстаўнікоў былога прэзідэнта ЗША, на яго імя з нагоды юбілею прыйшло некалькі тысячаў віншавальных паштовак.

А агенцтва *Associated Press* паведаміла, што Рональд Рэйган стаў трэцім у гісторыі прэзідэнтам ЗША – пасля Джона Адамса і Герберта Гувера, – якому ўдалося дажыць да 90-годдзя. ■

Пахаладанне ў Еўропе

Ірына СТАРЦАВА

Снегапады на поўначы Еўропы прывялі да парушэння чыгуначнага, аўтамабільнага і авіяруху. Рэзкае паніжэнне тэмпературы ў некаторых раёнах пацягнула адмену заняткаў у школах, а таксама надзвычай высокае спажыванне электраэнергіі.

У Даніі з-за завірухаў, маразоў і ветру, хуткасць якога дасягала 74 кіламетраў у гадзіну, паліцыя скасілала кіроўцаў устрымацца ад падарожжаў. Учора ў школах Даніі былі адмененыя заняткі. Таксама затрыманыя або адмененыя дзесяткі авіярэйсаў з Капенгагена.

Не менш праблемаў і на чыгунцы. Пуці засыпаныя снегам, і цягнікі не могуць прабіцца праз заносы. Ледзь не ў блакадзе апынуўся трэці па памеры горад Швецыі – Мальмё.

На поўначы Германіі, у Нарвегіі, Фінляндыі і Швецыі таксама адмянілі школьныя заняткі. Снегапады ў гэтых краінах выклікалі значныя затрымкі ў руху электрацягнікоў і прывялі да павелічэння колькасці аўтамабільных аварыяў.

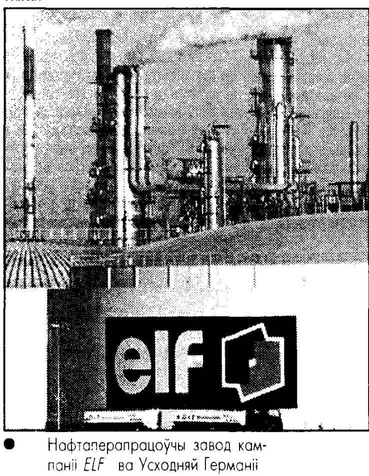
Са спазненнем адбываліся вылеты самалётаў з аэрапорта Гамбурга – снег, які ішоў усю ноч, пакрыў узлётна-пасадачныя палосы 10-сантыметровым слоем снегу.

Нарвежскія і шведскія электраэнергетычныя кампаніі паведамілі, што спажыванне электрычнасці ў гэтых краінах б'е ўсе рэкорды. І гэта нядзіва: у паўднёвай частцы Нарвегіі, напрыклад, тэмпература апусцілася да –37 градусаў па Цэльсіі. ■

Карупцыя ў Францыі: новыя імёны

Міхась КАРПОВІЧ

У французскім карупцыйным скандале можа быць замешаны былы нямецкі канцлер Гельмут Коль.

Нафтаперапрацоўчы завод кампаніі *ELF* ва Усходняй Германіі

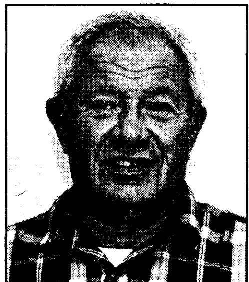
Мы ўжо паведамлялі пра справу аб карупцыі, якую расследуе французскі суд і дзе абвінавачваюцца былы міністр замежных справаў Францыі Ралан Дзюма разам з сваёй былой каханкай Крысцін Дэўе-Жанкур. Але нагадаем: размова ідзе пра атрыманне хабару ў памеры некалькіх мільёнаў долараў ад буйнейшай французскай нафтавай кампаніі *ELF*.

Цяпер аказваецца, што кампанія мела вялікую «чорную» касу, з якой «падмазвала» палітыкаў найвышэйшага ўзроўню. Зрэшты, кіраўніцтва кампаніі не забывала і пра сябе.

Учора ў Францыю быў дастаўлены Альфрэд Сірван – нафтавы магнат ва ўцёках, былая «асоба №2» у кампаніі *ELF*. Ён быў затрыманы на Філіпінах і дастаўлены спачатку ў Франкфурт, а потым і ў Парыж.

Як лічыцца, Альфрэд Сірван трымаў гэтую самую «чорную касу» і таму мусіць быць добра абазнаны ў тым, хто і колькі атрымоўваў незаконных грошай. Калі ён пачне гаварыць, то французскую эліту чакаюць вельмі непрыемныя хвіліны. Сам А.Сірван ужо пагражае стварэннем новых сенсацыяў.

Цікава, што магната затрымалі на Філіпінах, куды той прыехаў па пашпарце нейкай памерлай асобы, супрацоўнікі нямецкіх спецслужбаў. Спачатку яны планавалі перадаць яго адразу французскім калегам, але потым, калі высветлілася, што самалёт на Парыж будзе толькі на наступны дзень, павезлі яго ў Франкфурт. І вось тут аказалася, што Германіі Альфрэд Сірван патрэбны не менш.

74-гадовы Альфрэд Сірван

Нямецкую Феміду вельмі цікавіць адказ на пытанне: ці атрымоўвала ў 1992 годзе партыя ХДС/ХСС, якая тады была кіруючай і якую ачольваў тагачасны канцлер Гельмут Коль, камісійныя ад *ELF* за «спрыянне» ў справе прыватызацыі нафтаперапрацоўчага завода ўсходнегерманскай фірмы *Leuna*? Фірма была прададзеная французскаму канцэрну па мінімальным коштце. Дарэчы, на момант здзелкі кампанія *ELF* была яшчэ дзяржаўнай.

Таму А.Сірван спачатку быў дапытаны ў Германіі, а ўжо потым перададзены французскім праваахоўным органам, якія вывезлі яго ў Парыж на ваенным самалёце. ■

Папон мусіць застацца за кратамі

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Былы чыноўнік калабарацыяністскага ўрада Вішы ў Францыі Марыс Папон мусіць заставацца за кратамі – такое патрабаванне ўдзельнікаў дэманстрацыі, што прайшла перад брамай парыжскай вязніцы ў панядзелак. У акцыі, што была наладжаная габрэйскімі абшчынамі Францыі, бралі ўдзел не менш за 100 чалавек.

Справа Марыса Папона разбіралася ў 1998 годзе і фактычна падзяліла Францыю на два лагеры. 88-гадовы былы чыноўнік быў арыштаваны за супрацоўніцтва з фашысцкім рэжымам і асуджаны да 10 гадоў турэмнага зняволення.

Але галоўная праблема ў тым, што падчас Другой сусветнай вайны М.Папон, відавочна, з мэтай захавання ўласнага жыцця, дапамагаў таксама і байцам Супраціўлення. Больш за тое, ён нават быў узнагароджаны за гэта найвышэйшай адзнакай Францыі – Ордэнам Ганаровага Легіёна. Такім чынам, да 1998 года ён лічыўся нацыянальным героем і барацьбітам з фашызмам – пакуль не стала вядома: Марыс Папон спрычыніўся і да адпраўкі французскіх габрэяў у лагеры смерці.

Цяпер у Францыі вядуцца дэбаты аб гуманнасці ўтрымання за кратамі 90-гадовага старога з вельмі кепскім станам здароўя. Адвакаты М.Папона падалі апеляцыю ў Еўрапейскі суд па правах чалавека. Яны сцвярджаюць, што ўтрыманне іхняга кліента за кратамі негуманнае, калі браць пад увагу ягоны ўзрост і стан здароўя. ■

Цэрэтэлі незаконна прыдбаў кватэры?

Міхась КАРПОВІЧ

Расійскі скульптар Зураб Цэрэтэлі, вядомы сваімі манументальнымі творамі, аказаўся ў цэнтры карупцыйнага скандалу ў Іспаніі. Яго абвінавачваюць у незаконным атрыманні дзвюх кватэраў у прэстыжным раёне горада Марбелья.

Мэр Марбельі Хесус Хіль быў у панядзелак выкліканы да суддзі ў Малагу для дачы паказанняў па справе аб «рускай статуі». Размова ідзе пра скульптуру «Перамога» З.Цэрэтэлі, што падараваў гораду Марбелья мэр Масквы Юрый Лужкоў, паведамляе РИА «Новости».

У 1996 годзе прадстаўнікі Сацыялістычнай партыі абвінавацілі Хесуса Хіля ў тым, што ён заплаціў за «падараваную» скульптуру 141 мільён песетаў (па тых часах – прыкладна адзін мільён долараў) з муніцыпальнага бюджэту.

Пасля гэтага, як сцвярджаюць сацыялісты, мэр правёў складаную фінансавую камбінацыю з муніцыпальнымі зямельнымі ўчасткамі, у выніку чаго, па звестках іспанскіх сродкаў масавай інфармацыі, на імя Зураба Цэрэтэлі былі аформленыя дзве кватэры ў элітным раёне Порт-Банус, дзе стаіць статуя маскоўскага скульптара.

Хесус Хіль адвяргае абвінавачванні і называе іх «палітычнымі» і «паклёпнымі». Па ягоных словах, «Перамогу» горад атрымаў задарам.

Цікава, што справа аб статуі З.Цэрэтэлі – толькі адна з больш чым 70 абвінавачванняў, што былі высунутыя супраць Х.Хіля. Яго таксама абвінавачваюць у карупцыі, хабарніцтве і злоўжыванні ўладай. ■

Чэшскіх палітыкаў выпусцілі

Ірына СТАРЦАВА

Чэшскія грамадзяне Іван Пілiп і Ян Бубенік, якія з 12 студзеня знаходзіліся ў кубінскай вязніцы, былі выпушчаныя на волю і вылецелі з Гаваны на радзіму.

Як мы ўжо паведамлялі, абодва палітыкі, адзін з якіх быў раней міністрам фінансаў, а другі – шматгадовым лідэрам студэнцкага руху, былі арыштаваны кубінскімі ўладамі за сустрэчу з кубінскімі дысідэнтамі.

Куба абвінаваціла чэшскіх палітыкаў у арганізацыі падрыўной дзейнасці на тэрыторыі Кубы. Тыя прывезлі на «Выспу Свабоды» інфармацыйныя матэрыялы, якія былі перададзеныя амерыканскай дэмакратычнай арганізацыяй *The Freedom House*. Менавіта гэтая інфармацыя была палічаная кубінскімі ўладамі «правакацыйнай».

Кубінскі лідэр Фідэль Кастра таксама назваў чэшскую амбасаду ў Гаване «шпіёнскім гняздом», якое «вось ужо 10 гадоў шпіёніць за намі».

Усе звароты Чэхіі, у тым ліку асабіста прэзідэнта Вацлава Гавела, да ўладаў Кубы з просьбай аб вызваленні палітыкаў, не прынеслі поспеху. Фідэль Кастра адмаўляўся гэта зрабіць, пакуль Куба не атрымае афіцыйных прабачэнняў за «падрыўную дзейнасць».

Як паведамляюць чэшскія сродкі масавай інфармацыі, у рэшце рэшт 37-гадовы Іван Пілiп і 32-гадовы Ян Бубенік мусілі афіцыйна прабачацца перад кубінскім народам і заявіць, што парушылі кубінскія законы па няведанні. Інакш ім пагражала судовае разбіральніцтва і да 20 гадоў турэмнага зняволення.

Як паведамілі журналістам прадстаўнікі Міжпарламенцкага Саюза, якія таксама вялі перамовы аб вызваленні чэхаў, І.Пілiп і Я.Бубенік не былі выдвараныя з краіны, але пакінулі яе як турысты. ■

Іван Пілiп і Ян Бубенік

Малдэйкіс пайшоў у адстаўку

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Літоўскі міністр гаспадаркі Эўгеніюс Малдэйкіс вырашыў добраахвотна пайсці ў адстаўку – як ён сам гаворыць, «каб захаваць стабільнасць урада». Пра гэта міністр учора паведаміў у адмысловым паведамленні для прэсы.

Мы ўжо паведамлялі, што раней Э.Малдэйкіса абвінавацілі ў неэтычных паводзінах – ягоны неафіцыйны візіт у Маскву адбыўся на грошы прыватнага бізнесу і не быў узгоднены з міністэрствам замежных справаў Літвы. Нягледзячы на тое, што Галоўная камісія па службовай этыцы прызнала падарожжа міністра ў Расію «прымальным», Э.Малдэйкіс вырашыў адхрысціцца ад абвінавачванняў ва ўласнай «ангажаванасці» прыватным бізнесам, у тым ліку – і некаторымі «сумнеўнымі арганізацыямі», у чым яго працягвалі абвінавачваць літоўскія СМІ. Дарэчы, пайсці ў адстаўку яго папрасілі прэзідэнт краіны Валдас Адамкус і старшыня Сейма Артурас Паўлаўскас. ■

Женские нюансы журналистики и политики

Типично женский взгляд на борьбу политических сил в Беларуси: «Ребята, давайте ляжем на спину!». Типично гомосексуальный взгляд: «Ребята, давайте станем на четвереньки!»

Александр ДУБРАВИН

«Мне кажется, что не существует женской журналистики, как не существует женского кино, женской литературы, женской живописи...- Кажется мне, что все эти словосочетания придумали завистливые мужчины, которые не могут пережить успехов женщин... Я думаю, женщины сами должны лезть туда, куда их не хотят пускать. Я же пролезла».
Ирина Халип, журналистка «БДГ». Из интервью на сайте радиостанции «Свобода»

«Приблизительно 90 процентов женщин имеют весьма ограниченную способность к ориентации». «Рассказывая о своих проблемах, женщина тем самым пытается снять стресс. Она хочет, чтобы ее выслушали, а не ищет решения своих проблем».
Аллан и Барбара Пиз «Язык взаимоотношений»

1.Два мира – две системы

Совсем не случайно на сайте белорусской редакции радиостанции «Свобода» журналист Виталий Цыганков затеял обсуждение темы: «Существует ли женская журналистика?». Казалось бы, в наше напряженное время найдется о чем поговорить и без подобных пустяков. Тем не менее выясняется, что эта тема сегодня чрезвычайно актуальна. По моему глубокому убеждению, женская журналистика не только существует, здравствует и благополучно развивается, но в Беларуси она давно уже доминирует в средствах массовой информации, кардинальным образом и чрезвычайно пагубно влияет на все политические процессы в стране. А о женской политической журналистике вообще нужно говорить как о явлении неестественном и потому опасном для общества. С ходу отметаю обвинения в мужском шовинизме.

Вот вам авторитетное мнение американских исследователей Алана и Барбары Пиз, прошу прощения за обширную цитату из их книги «Язык взаимоотношений»: «Когда женщина высказывает что-то, то делает это в косвенной форме, только намекая на то, что хочет сказать, другими словами – «ходит вокруг да около»...Женские мозги ориентированы на процесс, и процесс беседы сам по себе доставляет им удовольствие. У мужчин нехватка логики и целесообразности в разговоре вызывает раздражение, и они обвиняют женщин в том, что те сами не знают, о чем говорят... Намеки и околичности могут отлично сработать при налаживании отношений, но, к сожалению, это преимущество несколько бледнеет, если автомобиль или самолет разобьется из-за того, что водитель или летчик не получили четкого представления о том, что было сказано».

Итак, дело вовсе не в количестве пишущих женщин-журналистов, не в их способностях, не в вековых традициях домостроя. Причина в двух, природой основанных системах мировосприятия — мужской и женской, в биологической сущности людей. Мужчины хотят власти, успеха и секса. Женщины хотят теплых отношений, стабильности и любви. Мужчины обладают аналитическим складом ума, а женщины – синтетическим. Мужчина может идеально по полочкам разложить то или иное явление действительности, а женщина по одному волоску на рукаве способна воссоздать цветную объемную картину измены супруга. Женщины ценят взаимоотношения, а мужчины – дело. Поэтому мужчины пишут в газетах о том, как нужно и можно добиться того или иного результата наиболее эффективным способом, а женщины пишут о том, как избежать волнений, напряжения, конфликта, выяснения отношений. Конкретного выхода из нарисованной ими ситуации, как правило, не видно. Видна картина возможного поражения и связанных с этим проблем. Представители мужской журналистики вселяют уверенность в достижении того или иного результата, а представители женской журналистики повергают читателей в бесконечные сомнения. И когда речь идет о семье, детях, милосердии, модах, сплетнях, животных, о любви и многосерийных бразильских фильмах, то здесь женщинам нет равных во Вселенной. Но политика! Политика — истинно мужское дело, поскольку это вещь очень жестокая, конфликтная, непримиримая. Политика – очень точная наука и требует мужского аналитического подхода.

2.Политик – существо мужского рода

Каждый реальный политик – эгоист чистейшей воды – только и думает о своем успехе, только и мечтает обойти всех своих конкурентов. Политик не умнее прочих, но обладает выдающейся целеустремленностью. Вся его жизнь делится на две половины: настоящую и придуманную. Одна держится в строгом секрете, другая предается как можно более широкой огласке. Иногда он прикидывается незаметным, отошедшим от дел, ослабевшим от ран или от старости. В трудных условиях он идет на уступки своему противнику с целью сохранить больше, чем потерял. Маскирует свои действия, ищет и находит сторонников, союзников, плетет интриги, распространяет нужную ему информацию и дезинформацию, заключает соглашения с единомышленниками. Настоящий политик верит в себя и в союзников. Он исподволь привыкает к власти, любит власть, желает власти и знает, как ее достичь. К такому поведению подталкивают его ярко выраженная мужская природа и условия достижения победы. В этом его сила и привлекательность, в том числе и для женщин. В этом причина того, что вокруг него легко объединяются не менее сильные личности, интеллектуально дополняющие политика, но не обладающие такой ярко выраженной целеустремленностью.

Сила и влияние политика многократно возрастают при создании широкой коалиции единомышленников. Слабый состав коалиции безошибочно указывает на дефективность политика, истощение его энергии и целеустремленности. (Люди из нынешнего окружения Александра Лукашенко, например, служат наиболее яркой приметой его личной слабости). Но в коалиции все бывает более-менее гладко, обычно, до той заветной и счастливой минуты, когда политик начинает ощущать собственную силу, пока не выйдет на финишную прямую к победе, откуда уже виден пьедестал почета. На этом этапе он норовит захватить все бразды правления в свои руки и здесь, как правило, его ждут самые крупные неприятности. На этом этапе политик чрезвычайно уязвим, словно краб без панцыря: любое ничтожное затруднение, ошибка, оплошность, неудача, происки соперника, информационное нападение способны поставить под сомнение его окончательный успех. Поэтому так мало у нас политиков, которые могут и умеют работать в связке, поэтому так много поражений и так мало у них побед.

Поэтому, кстати, так трудно выработать общую стратегию борьбы и подчинить ей свободных в своем выборе политиков. Люди с рациональным мужским мышлением это понимают, с женским – нет. Представителей женской политической журналистики просто травмирует отсутствие любого согласия, даже мнимого. Они выливают свое беспокойство в бесконечных газетных пересудах об очевидных вещах, перемежаемых неясными упреками, недомолвками, пессимизмом и разочарованием. Возможно, что в некоторых житейских конфликтных ситуациях, например, когда двое интеллигентных мужчин горячо о чем-то спорят, а жены их уговаривают успокоиться и помириться, такое женское качество вполне уместно: позволяет сохранить силы и нервы. Но представьте себе ситуацию, когда маньяк бросается на вас с топором в руке, а хор женщин со стороны начинает именно в этот момент подвергать сомнению ваши возможности в победе, иронизировать над вами, предлагать успокоиться и сдаться на милость победителя! А ведь в белорусской политике именно такая ситуация повторялась уже несколько раз.

Окончание следует

Быць чыноўнікам –небяспечна для здароўя

Сяргей МАКСІМОВІЧ

У нядзелю позна ўвечары ў Гродне памёр старшыня аблвыканкама Аляксандр Дубко. Яму было 63 гады. Папярэдне вядома, што ў яго здарыўся сардэчны прыступ. У вобласці абвешчаная трохдзённая жалоба, адмененыя ўсе забаўляльныя мерапрыемствы. 5 лютага ў Гродне якраз павінен быў адбыцца канцэрт «самай жаноцкай спявачкі Расіі» — Валерыі.

У якасці будучай замены для Дубко ўлетку з Магілёва быў прысланы Уладзімір Саўчанка, якога Лукашэнка прызначыў першым намеснікам старшыні аблвыканкама па сельскай гаспадарцы. Сёння Саўчанка быў прызначаны выконваць абавязкі кіраўніка абласной улады. Міліцыі і КДБ загадана сачыць за захаваннем стабільнага становішча і парадку ў горадзе. Хаця, чаго баяцца ўладзе — незразумела. Мітынгаў, дэманстрацыяў, рэвалюцыі і захопу ўлады ў асобнай вобласці?

Хутчэй, папросту Лукашэнка баіцца свайго народа, як ягонае чынавенства баіцца яго самога. Пад час жалобнага паведамлення БТ паказвала вядомыя кадры: Лукашэнка і Дубко на калгасным палетку ў жніўні 2000 года. Якая, маўляў, ідылія! Лукашэнка нешта гаворыць, але гуку няма. А між тым вядома, з чаго пачалася тая сустрэча. Лукашэнка, які прыляцеў верталётам, пачаў наступнымі словамі: ужо 12 гадзінаў дня, у Мінскай вобласці 3 камбайны ў полі, а ў цябе толькі 2, Дубко... Затым Рыгоравіч сагнуўся (што добра відно ў жалобным сюжэце) і пачаў выбіраць з пожні згубленыя зярняткі, робячы закіды старшыні аблвыканкама. Думаецца, што такая сустрэча здароўя нябожчыку не палепшыла. А яшчэ раней была селектарная «тэлепраборка», якую ўчыніў Лукашэнка Дубко за мітынг 25 сакавіка 1997 года. Гэтую непрыгожую сцэну таксама бачыла ўся краіна.

Тым не менш, Дубко быў патрэбны Рыгоравічу, бо выконваў усе ягоныя распараджэнні. Нябожчык любіў паўтараць, што палітык у краіне павінен быць адзін (вядома—які), а ўсе астатнія, маўляў, выканаўцы ягоных распараджэнняў. Вечная напружанасць, нервовасць, ціск, страх. Пры дапамозе гэтага кіруе Лукашэнка. І гэта не праходзіць бясследна для выканаўцаў. Аблвыканкамаўскія чыноўнікі сёння адзначаюць, што Дубко на планёрках не крычаў, не ўчыняў праборак. Але знаходжанне ў «абойме» Лукашэнкі адбівалася і на старшыні аблвыканкама. Ён, любячы наведваць баскетбольныя матчы, часам мог у запале даць прачуханца, напрыклад, суддзі. А па выніках першага туру восеньскіх выбараў у палату ўчыніў праборку начальству аднаго з райцэнтраў. Аднаго з тых, хто атрымаў тады прачуханца, калі ён выйшаў на калідор, схапіў сардэчны прыступ. Аб здарэнні нават паведаміла мясцовая прэса.

Гавораць, што Дубко прасіўся ў Лукашэнкі, каб той яго адпусціў. Карацей, каб даў пажыць спакойна. Але, як ужо гаварылася, ён Рыгоравічу быў патрэбны. І Дубко гэта разумеў. Таму, як кажуць у аблвыканкаме, Дубко вырашыў адзначыць адразу пасля прэзідэнцкіх выбараў «200-годдзе Гродзенскай губерні» і пайсці ў адстаўку. Дзеля гэтага нават на год раней юбілей вырашылі перанесці, бо цар Аляксандр, як добра вядома, стварыў губерню ў 1802 годзе. Але старшыні аргкамітэта святкавання, якім быў сам абласны галава, ужо няма.

Вяртаючыся да згубнага ўплыву метадаў кіравання Лукашэнкі на ягоных чыноўнікаў, назаву яшчэ адзін прыклад. Вялікі гродзенскі начальнік таксама ўчыніў разборку па тых жа выніках выбараў у палату мінулай восенню. Сабраўшы мноства кіраўнікоў, ён пачаў крычаць: вы ахрэнелі, ахрэнелі! Сярод сабраных не знайшлося аніводнага мужчыны з пачуццём уласнай годнасці. Хаця б перад жанчынамі, якіх таксама было нямала ў зале, паказалі сябе нармальнымі людзьмі, дык — не! Праўда, крыкун-начальнік іх своеасабліва супакоіў: вы думаеце, гэта я вас моцна лаю, ды вы паслухалі б, як мяне лаюць! Гэткая салідарнасць «прыніжаных і зняважаных» атрымліваецца. А прыніжае і зневажае цэлую краіну, цэлы народ адзін-адзіны чалавек.

Пахаваны А.Дубко будзе 7 лютага на ўжо закрытых гарадскіх могілках на праспекце Касманаўтаў. Там на спецучастку для начальства знаходзіцца і магіла былога старшыні аблвыканкама Д.Арцымені, гвалтоўна забітага кілерам. Абавязкова выкрыць забойцаў абяцаў гродзенцам на мітынгу ў прэзідэнцкую кампанію сам Рыгоравіч. Маўляў, толькі абярыце яго прэзідэнтам. Але хто забіў Арцыменю—дагэтуль невядома. На пахаванне А.Дубко прыедзе асабіста А.Лукашэнка. Таму, меры па ягонай ахове ў цэнтры горада чакаюцца надзвычайныя. ■

Александр Лукашенко: «Жена мне давно твердит: «Посадят тебя, Саша...»

Наталья РАДИНА

На днях свое пятилетие отметила витебское малое предприятие «Александр Лукашенко и Компания». Его владелец, Александр Игнатьевич Лукашенко, всего лишь тезка Александра Григорьевича Лукашенко, но фигура могущественного однофамильца не раз бросала тень на бизнес и даже судьбу А.И.Лукашенко.

«Александр Лукашенко и Компания» – скромная фирма, которая сводит концы с концами, занимаясь оптовой торговлей продуктами питания и товарами промышленного производства. О том, каково быть **Александром Лукашенко,** рассказывает Александр Лукашенко.

— Александр Игнатьевич, как вашей фирме с таким названием удалось продержаться целых пять лет?

— А мне никто и не позволил назвать мою фирму моим собственным именем. В формальном реестре субъектов хозяйствования мое предприятие зарегистрировано как «АЛиК». Я лично присутствовал при том, как представитель Октябрьского райисполкома Витебска неофициально приказал юристу ни в коем случае не регистрировать предприятие с названием «Александр Лукашенко и Компания». Отсюда сразу же возник ворох бюрократических проволочек с регистрацией, и мне пришлось сократить себя до «АЛиКа». При этом я имею полное право называть фирму собственным полным именем хотя бы на том основании, что я старше Александра Григорьевича. Но все же единственное, в чем я все эти годы не нуждался, так это в рекламе.

— Приходилось ли вам когда-нибудь отвечать за действия однофамильца?

— Постоянно. После очередного «подвига» тезки знакомые в шутку спрашивают меня: «Ну что ты опять натворил? Сколько можно?» А если серьезно, то были и очень неприятные моменты. Как-то я ужинал в ресторане с одним из своих партнеров. Туда же зашел милиционер и, мягко говоря, повел себя очень нагло и невоспитанно. Я сделал ему замечание. Нас тут же затащили в вытрезвитель. И вот что интересно: моего партнера не тронули. А меня, узнав про имя и фамилию, так избили, что я, извините за подробности, еще очень долго оправлялся кровью. По-видимому, даже там люди все понимают.

Но были и веселые случаи. И опять же с милицией. Недавно я возвращался с товаром из Ставрополя, где заключил договор с директором колхоза А.Невзоровым. Но по дороге меня остановили сотрудники ГАИ. Как правило, они просто так не отпускают, но тут один из них, прочитав договор, как-то сразу побледнел и замахал руками: «Отпускай его! Тут же договор между А.Невзоровым и А.Лукашенко!»

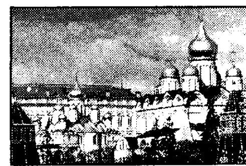
— Ну а как на вас реагирует налоговая инспекция и другие контролирующие органы?

— Не скажу, что название фирмы действует на них как охранная грамота. Иногда даже наоборот. Приходится унижаться как и всем частным предпринимателям, а иногда даже больше, чем остальным. Жена мне давно твердит: «Посадят тебя, Саша...»

— Александр Игнатьевич, измените ли вы название своей фирмы, если Лукашенко не переизберут?

— Конечно, нет. Президенты приходят и уходят, а я остаюсь. ■

Выгады будуць толькі Маскве

Наталля МАКОВІК

«На ўсход ад нас узнік зародак дзяржаўнага злепка, які мы назіралі ў выпадку былога Савецкага Саюза», — так, на думку чэшскага штомесячніка «Міжнародная палітыка», можна ахарактарызаваць беларуска-расійскі саюз. У аналітычным матэрыяле пад назвай «Існаванне расійска-беларускага саюза пасля беларускіх парламенцкіх выбараў», які апублікаваныя ў апошнім нумары выдання, адзначаецца: «Пераважная большасць каментатараў азначае яго (Саюз Беларусі і Расіі. — **БелаПАН**) як добраахвотнае аб'яднанне дзяржаваў, якое, па праекце, мусіць пераўтварыцца ў канфедэрацыю, а затым — у эканамічнае і палітычнае цэлае».

Хаця беларускі народ і пераконаваюць у тым, што стварэнне Саюза — вынік братэрскіх стасункаў з Расіяй, які дае магчымасць палепшыць дабрабыт грамадзянаў, рэалізацыя гэтага палітычнага праекта, на думку чэшскага выдання, прывядзе да іншага: «першым практычным вынікам павінна стаць узнікненне агульных ваенных адзінак». «Узнікненне Саюза Расіі і Беларусі будзе азначаць вялікую геапалітычную змену (а гэтая тэндэнцыя будзе нязменна паскарацца абраным парламентам), і ўсе бясспрэчныя выгады гэтага Саюза будуць служыць толькі Маскве», — робіць вывад «Міжнародная палітыка». ■

БелаПАН

Сталёвая казка Беларусі

Міхал ЗАЛЕСКІ

З 10 мільёнаў беларусаў 40% жыве на тэрыторыі з высокай ступенню радыяцыйнага забруджвання. 200 тысяч грамадзянаў краіны былі ліквідатарамі. Немагчыма ўлічыць, колькі людзей працавала ў зоне пазней.

На ліквідацыю наступстваў аварыі ў Беларусі ідзе 25% ВНП, і можна казаць, што рэсурсы краіны ідуць на забеспячэнне фізічнага выжывання насельніцтва. Гаворка ідзе аб лёсе генафонду нацыі. Вось чаму перад Беларуссю паўстаюць проста унікальныя, невядомыя гісторыі задачы. Захаваць гіганцкія заводы, што дасталіся ў спадчыну ад савецкага ВПК, якія забяспечваюць работу мільёнам людзей і папаўняюць бюджэт.

Фрагмент пресс-конференции Президента Республики Беларусь А.Лукашенко на Экономическом форуме в Кран-Монтана /Швейцария/ 26 июня 1998 г.

За другімі Саветамі мы былі плацдармам для Вялікай Пагоні на Захад. За Віслу, за Одру, за Рэйн – да мора. Воляю Сталіна.

Ды не стала яго. Час ішоў. Свет змяніўся навокал. Засталіся самі. І скарб – ВПК – сталёвае сэрца памерлай пачвары.

Набытак не кідаюць на сметнік. Тое, што ведаеш, не варта забываць. Трэба жыць з чым Бог даў. Два з паловай дзесяткі абаронных навукова-даследчых інстытутаў і больш за паўсотні заводаў зробленыя беларусамі і нам павінны належаць.

З аднаго боку кажуць: разбурыце, канверсуйцеся, бо нікому не патрэбныя. З іншага падказваюць: інтэгруйцеся, бо да вашага ключа замок маем, вы «НАШИ».

Што ж насамрэч з тым ВПК. Рэч вельмі далікатная. Але як пашурудзіш у Сеціве, тое-сёе цікавае прачытаеш. Напрыклад, інтэрв'ю кіраўніка дзяржавы часопісу «Военный парад»

Так, Беларусь амаль не робіць зброю, ад пачатку да канца. Але ад сталінскай стратэгіі засталося зброі на колькі добрых арміяў. Трэ было паводле міжнародных дамоваў скараціць 2.300 танкаў, 800 БМП, 118 самалётаў, не лічыўшы рознай небяспечнай драбязы.

Спачатку неяк бесталкова скарачалі, потым паціху сталі гандляваць. Міністэрства абароны, што тым гандлем займалася, рабіла ўсё без асаблівага размаху. Па выніках 1995 года Беларусь нават у трыццатку лепшых гандляроў не ўваходзіла.

З'яўленне ў краі акрэсленай палітычнай волі выклікала да жыцця фірмы «Белтехэкспорт», «Белорусинторг», «Белвнешпромсервис», «Белспецвнештехника» і, па дадзеных *SIPRI*, наш мірны партызанскі край у 1996 з тылу ўварваўся ў дзесятку лепшых гандляроў зброяй.

Нехта скажа, што гэта дрэнна. Не. Да зброі патрэбныя запчасткі, а іх у нас таксама засталося багата. І пакуль расійцы не трансфармавалі свайго манапаліста «Росвооружение», мы нядрэнна жывіліся на кантрактах меншых за 10 млн. доляраў. Расійскі «Прамэкспарт» нас таго шчасця пазбавіў. «Дружба дружбой, а табачок врозь», так нашыя суседзі каментуюць гэткія падзеі.

Нехта скажа, што гэта дрэнна, і памыліцца. Бо мусім шукаць пакупнікоў інтэнсіўна і там, дзе расійцаў не пускаюць: у Іране, Югаславіі, Судане, Афганістане. Прыкладамі ўдалых гешэфтаў таго кшталту ёсць, напрыклад, продаж старых мадэляў танкаў КНДР, продаж венграм 100 танкаў Т-72 па льготным кошце – 1 млн.доляраў за штуку, продаж стралковай зброі Судану, БМП і «Градаў» – Анголе, самалётаў – Перу і г.д.

Нехта скажа ... Ужо не скажа. Бо ў тых справах таксама трэба, каб цябе ведалі. Да таго ж савецкі рэзерв не бясконцы. Карацей кажучы, нашая інтэнсіўная валтузня са зброяй прыцягнула ўвагу кітайцаў.

Гэты вялікі і мудры народ абы з кім і абы-што не робіць. Кітайцы добра вывучылі і вызначылі нашыя сапраўдныя магчымасці. Яны разгортваюць нармальнае супрацоўніцтва. Аўтамабільныя шасі, трубаправоды хуткага разгортвання, оптыка: наземная, падводная, касмічная; аўтаматызаваныя сістэмы кіравання – усё гэта ахвотна купляецца на Далёкім Усходзе.

Да таго ж, і наша газета пісала пра тое, носьбіты найстарэйшай у свеце цывілізацыі разумеюць ролю навукі – іхная замова нашым навукоўцам сёлета пацягнула на амаль 50 млн. доляраў. Балазе, уся айчынная навука атрымлівае ці не ўдвая болей.

Таму калі думцам-аднадумцам іхні лепшы сябра-беларус казаў: «А нас убаюкивали, и мы разрушили самый наукоемкий высокотехнологичный комплекс ВПК. Зачем мы это сделали? Кому это было выгодно?», то гэта быў не болей чым класічны прыём беларускай народнай сафістыкі.

Бо ён ведае, што чым мацней ціснецца да Расіі, тым больш прымушае Захад пра нас думаць. Ведае, што чым больш заблытваецца тая Расія, тым ён вальнейшы і мацнейшы, бо меч замок добра, але з ключом. Расія – замок на браме ў Азію, мы да таго замка ключ.

А наконт таго, ці моцны наш ВПК, дык гэта ваенная тайна.

Вельмі важна пры тым вучыцца ў вялікага кітайскага народа дбаць пра ўласны інтарэс. Думаць пра дзяцей і ўнукаў. Каб яны былі здаровыя і пісьменныя. Вучыцца, бо раней думалі не пра тое. Бо ўся навука ў нас была 50 гадоў прычэпленая да вытворчасці і абслугоўвання вайны і зброі.

Зараз мусім адной часткай тае навукі ліквідаваць наступствы Чарнобыля, другой зарабляць грошы на ліквідацыю. Каб мець тыя грошы, мусім рабіць самую лепшую ў свеце прадукцыю. Каб тая прадукцыя атрымалася лепшай, патрэбная **сістэма**, якая што найлепей спалучыць эканоміку з тэхналогіяй.

Старая сістэма ўжо гэтую функцыю не выконвае. Новую нам скора прапануюць кандыдаты на прэзідэнта. Адзін з іх, напэўна, будзе ад ВПК. ■

Из интервью А.Г. Лукашенко журналу «Военный парад» № 30, 1998.

Свыше ста белорусских предприятий поставляли продукцию для комплектации боевых кораблей ВМФ. Беларусь совместно с Украиной была задействована в производстве уникального, не имеющего и по сей день аналогов в мире, зенитно-ракетного комплекса С-300, белорусские колесные и гусеничные шасси использовались в выпуске образцов вооружения и техники для всех видов Вооруженных Сил СССР.

— С момента провозглашения государственных суверенитетов военное сотрудничество между Россией и Беларусью никогда не прекращалось.

— Сделаны значительные практические шаги: утверждена Концепция совместной оборонной политики Беларуси и России, подписаны Договор о военном сотрудничестве и Соглашение о совместном обеспечении региональной безопасности в военной сфере.

— Нынешняя реальность такова, что российская промышленность автономно обеспечивает производство законченных образцов вооружения и военной техники на 17 процентов, а белорусская — на 1-3 процента. Таким образом, закрываясь в национальных квартирах, ВПК бывшего СССР может производить лишь около трети номенклатуры изделий от своих потенциальных возможностей.

— В Беларуси разработаны новые образцы военной автотехники, систем автоматизированного управления боевыми действиями, защиты вычислительных сетей, оптических приборов и многое другое.

Фота IREX/ProMedia

З артыкула ПОСЛЕДНИЙ РУБЕЖ, «Завтра» N48(261) 01.12.1998

К моменту развала Советского Союза ... военные объекты занимали около 10 процентов территории (по сравнению с 2 процентами для Советского Союза в целом), на которых было развернуто примерно 5 процентов всех Вооруженных Сил страны. У нас имелось свыше тысячи тактических ядерных зарядов. Согласно Меморандуму о договоренности к договору СНВ-1 на сентябрь 1990 года в Беларуси было развернуто еще и 54 МБР СС-25. Впоследствии там развернули еще 27 таких ракет... ,около Барановичей, действовала и действует поныне РЛС с фазированной решеткой, являющейся важнейшей частью советской системы предупреждения о ракетном нападении (СПРН). Подобных вилейской станции во всем мире не более двух десятков. В бывшем СССР их было пять. Одна была вывезена из побежденной Германии. Вилейский объект среди них — самый мощный и надежный. Его антенное поле расположено на территории в 600 с лишним гектаров. Здесь расположены десятки мачт высотой почти в 300 метров и весом в 300 тонн. Чтобы установить такую мачту, надо было вырыть в болоте котлован с пятиэтажный дом и заполнить его бетоном. Многоэтажные подземные бункеры снабжены сложнейшей аппаратурой, позволяющей подводным лодкам и кораблям принимать сигналы станции практически в любой точке мирового океана. Обслуживают станцию около 400 человек.

Рэдакцыя паведамляе сваім падпісчыкам, што аплаціць падпіску праз аддзяленні ААБ «Беларусбанка» можна да 1 сакавіка 2001 года.

Для аплаты падпіскі адпаведную квітанцыю (гл. ніжэй) трэба выразаць нажніцамі. Адзначце ў квітанцыі тэрмін, на які афармляеце падпіску, прозвішча падпісчыка і паштовы адрас, на які дастаўляць газету.

Кошт падпіскі на адзін месяц 1040 руб. Калі вы жадаеце падпісацца на большы тэрмін, то павялічце суму ў адпаведную колькасць разоў.

Рэдакцыя газеты прыносіць прабачэнні ААБ «Беларусбанка» за недакладнае пазначэнне банкаўскай паслугі.

КВІТАНЦЫЯ ДЛЯ «БЕЛАРУСБАНКА»

Форма № ПД-5

ИЗВЕЩЕНИЕ

УНН 101562750 **Редакция газеты «Наша СВАБОДА»**
получатель платежа
Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя **3012205160015** Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество)

(индекс) (адрес)

На 2001 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

За подписку на газету «Наша СВАБОДА» Сумма

Пеня
Плательщик Всего

Кассир

УНН 101562750 **Редакция газеты «Наша СВАБОДА»**
получатель платежа
Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя **3012205160015** Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество, адрес)

На 2001 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

За подписку на газету «Наша СВАБОДА» Сумма

КВИТАНЦИЯ

Пеня
Плательщик Всего

Кассир

ТЭНДЭНЦЫІ

«Мода на свабодныя эканамічныя зоны прайшла»

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

Цяперашнім часам афшоры і свабодныя эканамічныя зоны разглядаюцца ў свеце як законныя, але несумленныя формы прыцягнення інвестыцыяў, як своеасаблівая форма нядобрасумленнай канкурэнцыі, сцвярджае прэзідэнт Мінскага сталічнага саюза прадпрымальнікаў і работадаўцаў Уладзімір Карагін. Таму некаторыя краіны зараз згортваюць СЭЗ і ўводзяць забарону на ўвоз на сваю тэрыторыю тавараў, выробленых у свабодных эканамічных зонах. Падобныя санкцыі пачалі ўводзіцца прыкладна два гады таму, а першыя рэкамендацыі так рабіць з'явіліся каля пяці гадоў таму. З гэтай праблемай, паведаміў лідэр сталічнага саюза прадпрымальнікаў, цяпер сутыкнулася Польшча, якая рыхтуецца стаць членам Еўрапейскага Саюза: ЕС рэкамендуе ёй згортваць дзейнасць сваіх СЭЗ.

Што тычыцца свабодных эканамічных зонаў на тэрыторыі Беларусі, то яны з'явіліся ў той час, калі ў свеце ўжо назіраўся спад актыўнасці па стварэнні СЭЗ. Па словах У.Карагіна, тут, як і ў некаторых іншых эканамічных пытаннях, рэспубліка адстала ад сусветных працэсаў па шэрагу аб'ектыўных прычынаў: больш доўгая распрацоўка заканадаўства, якое рэгламентуе дзейнасць СЭЗ, адсутнасць буйных дзяржаўных інвестыцыяў у свабодныя эканамічныя зоны і г.д. Пры гэтым ён прызнаў, што зараз у беларускіх СЭЗ, такіх, напрыклад, як мінская, віцебская або брэсцкая, створаныя значна лепшыя ўмовы для прыцягнення замежных інвестыцыяў, дзейнасці замежных інвестараў, ёсць значна большыя гарантыі для іх. Разам з тым У.Карагін зазначае, што аб'ектыўна «мода на свабодныя эканамічныя зоны прайшла» і ім засталося ўсяго некалькі гадоў эфектыўнай працы. ■

БелаПАН

Супраць чэкавай прыватызацыі

Ірына САЗАНОВІЧ

Кіраўнікі прадпрыемстваў і аб'яднанняў прамыслоўцаў заклікаюць кіраўніцтва краіны адмовіцца ад бясплатнай чэкавай прыватызацыі з тым, каб у выніку акцыянавання суб'екты гаспадарання атрымлівалі рэальныя інвестыцыі.

Яны настойваюць на тым, што прыватызацыя павінна быць не самамэтай, а сродкам павышэння эфектыўнасці прадпрыемстваў і прыцягнення дадатковых інвестыцыяў. Сёння прадпрыемствы адчуваюць востры недахоп абаротных сродкаў і вымушаныя скарыстоўваць бартэр для «расшыўкі» плацяжоў, адзначыў першы намеснік старшыні БКПП. Калі ў 1999 годзе забяспечанасць беларускіх прадпрыемстваў уласнымі абаротнымі сродкамі складала 50 працэнтаў ад нарматыву, то ў 2000 годзе гэтая праблема толькі абвастрылася. Па прадпрыемствах міністэрства прамысловасці гэты паказчык знізіўся яшчэ на трэць. Зніжэнне ўласных абаротных сродкаў прывяло да павелічэння долі пазыковага капіталу. Вынікам гэтага стаў рост сабекошту прадукцыі і змяншэнне яе канкурэнтаздольнасці, а таксама зніжэнне прыбытку прадпрыемстваў і іх інвестыцыйнага патэнцыялу. Расце колькасць стратных прадпрыемстваў, што негатыўна адбіваецца на эканоміцы ў цэлым.

Кіраўнікі прадпрыемстваў лічаць, што чэкавая прыватызацыя не можа вырашыць гэтых праблемаў, і прапаноўваюць змяніць дзеючае заканадаўства па прыватызацыі. На іх думку, асноўным метадам рэфармавання дзяржпрадпрыемстваў павінна стаць іх акцыянаванне не шляхам продажу дзяржаўнай долі ў прадпрыемствах, а шляхам выпуску дадатковых пакетаў акцыяў для рэальнага ўлівання дадатковага капіталу ў асноўныя і абаротныя фонды прадпрыемстваў.

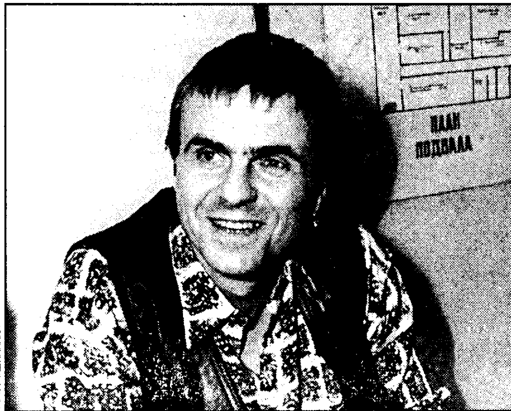
Пра рэакцыю міністэрства эканомікі на ўнесеныя прапановы прамыслоўцы спадзяюцца даведацца 15 лютага на паседжанні Савета БНПА, якое пройдзе з удзелам прадстаўнікоў гэтага міністэрства. ■

БелаПАН

Алексей Шедько: о театре

Наталья РАДИНА

В свете недавних событий, когда полтысячи деятелей культуры рукоплескали А.Лукашенко и его «подходам к решению проблем культуры», стало особенно интересно разговаривать с теми, кто вынужден работать в условиях лукашенковской культурной политики. На вопросы корреспондента НАШАЙ СВАБОДЫ отвечает актер Русского драматического театра им. Горького и популярный бард Алексей Шедько.

Фота Ул.ШЛАПАКА

— Алексей, прошлый театральный сезон для Русского театра был нелегким. За год – одна премьера, в начале сезона из театра ушел актер Юрий Болохов, а в июне в трех спектаклях были введены замены Валентину Середе. Оба уехали в Москву, в МХАТ им. Горького. Вы не собираетесь последовать примеру коллег?

— Нет. В наших условиях одна премьера – это уже хорошо. Это даже подвиг. Я не думаю, что скажу что-то новое, если начну говорить о финансовых трудностях театра. Финансовые трудности в большей или меньшей степени сегодня испытывают абсолютно все. Поэтому приходится искать какие-то выходы. Нашли свой выход и Болохов, и Середа, и я считаю их выбор абсолютно логичным. Всем актерам приходится как-то крутиться. Я тоже, помимо театральных дел, задействован во многих других проектах и в Беларуси, и за ее пределами. Но здесь мой дом, моя семья, мои друзья, и уезжать отсюда я не собираюсь.

— Но ведь чуть более года назад вы собирались оставить сцену Русского драматического театра? Тогда в своих интервью вы говорили, что «там невозможно работать ни с какой точки зрения»...

— Мне просто не хотелось принимать участие в некоторых внутритеатральных разборках. Я отказался играть в некоторых спектаклях, так как мне было стыдно выходить на сцену в плохом материале. Например, я ушел из «Раскиданного гнезда», из «Мадам, месье и...» и еще из нескольких спектаклей. В результате оставалось три спектакля, в которых я был занят: «Христос и Антихрист», «Деметриус» и «Амфитрион». Поэтому я был готов пойти на конфликт и заранее подготовился к тому, чтобы написать заявление об уходе. Но, к счастью, руководство театра вошло в мое положение, и мне не пришлось уходить.

— И чем вам не понравилось «Раскиданное гнездо» и «Мадам, месье и...»?

— Вообще-то я не должен говорить, что мне нравится, а что нет. Но скажу. К примеру, спектакль «Мадам, месье и...» я считаю пошлым и играть в нем мне было стыдно. Что касается ухода из «Раскиданного гнезда», то, во-первых, творчество Янки Купалы меня никак не трогает. Во-вторых, эта его пьеса сегодня абсолютно не актуальна. Почему белорусский герой обязательно должен быть этаким «доходягой» в соломенной шляпе, в лаптях, с суковатой палкой? К тому же я в этой пьесе играл Сымона, который постоянно всем угрожал топором, и не скажу, что я чувствовал себя в такой роли комфортно.

— А что сегодня нравится играть Алексею Шедько? Что-то же держит вас в театре?

— Сегодня мне очень нравится играть в спектакле «Самоубийца». Материал для актера прекрасный. Огромное удовольствие тратиться на эту постановку. Когда актер получает роль, подобную самоубийце, то у него появляется возможность не только показать себя. Играя эту роль, я вытаскиваю из себя очень глубокие чувства. Чувства, о существовании которых давно забыл. Это большая удача для актера. Что касается сегодняшнего спектакля «Христос и Антихрист», то он, по-моему, доживает свои последние дни. И хотя это мое мнение, думаю, что в ближайшее время так и произойдет. Во всяком случае, мне очень хочется, чтобы так было.

— А предлагают ли сниматься в кино? Ведь сейчас часто хорошие белорусские актеры снимаются в третьесортных сериалах в эпизодических ролях...

— Это их право. Но у меня с кино как-то не сложились отношения. То, что мне предлагали, меня не устраивало, а то, что я бы сыграл, мне не предлагали. Мне, например, предлагали сняться в «Ускоренной помощи», но я отказался. И, посмотрев всего одну серию этого фильма, решил: «Боже мой! Как правильно я поступил!».

— Вы могли бы за что-то агитировать своим творчеством – за чьи-то выборы, например? Ведь на недавнем республиканском совещании А.Лукашенко призывал деятелей культуры не отказываться от участия в предвыборной кампании...

— Я никогда не буду участвовать в подобных кампаниях. Мне, конечно, не все равно, кто у власти, потому что влияние тех, кто нами управляет, чувствуется во всем. Я готов это замечать, готов это не принимать, но заниматься предвыборной деятельностью я бы не стал. Я никогда не соглашусь участвовать в концерте или спектакле, где бы за моей спиной висел плакат «Голосуйте за...» ■

ГОЛАСНА

Без вести пропавший заборостроитель

Евгений Иванович КУЗНЕЦОВ, 52 года, рабочий

«В стране пропадают люди... Теперь я знаю, что это такое, не со страниц газет, не из пересудов в магазинных очередях. В конце декабря прошлого года у меня пропал племянник, взрослый, тридцатилетний человек. Рано утром пошел в город и исчез. Мы обзванивали больницы, морги, обращались в милицию... Растворился. Семья была в полном отчаяньи. И вдруг, дней через десять, звонок по телефону: «Ваш Андрей в тюрьме!» – это один из отбывших «срок» позвонил.

«Тюрьмой» оказался изолятор временного содержания на улице Окрестина. Приходим туда, посмотрели по спискам, – есть такой. Отчего, почему, что случилось – не объясняют. Передачу не взяли, потребовали внести сначала плату за содержание – у них, оказывается, самофинансирование. Нам сказали, что здесь трехразовое питание, задержанные содержатся в тепле – почти санаторий. Через 15 суток после изчезновения встречали племянника у ворот изолятора, так он первым делом к телефонному автомату кинулся, позвонить родственникам сокамерников, которые тоже маялись в полном неведении.

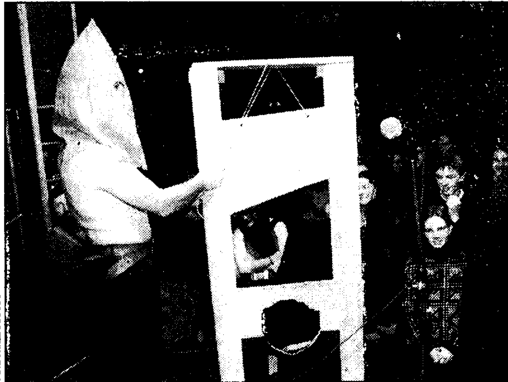
Рассказал Андрей, что арестовали его прямо на улице, в 11 утра. Подошли милиционеры и сказали, что он выпивший. Привезли в неизвестное ему заведение. Некая женщина, прервав чаепитие, прочитала показания служителей порядка, что шел парень по городу нетрезвый – и определила наказание сроком на 15 суток. Ни позвонить куда-нибудь, ни связаться с адвокатом, ни с родственниками переговорить – ничего этого нельзя. Ведь слова не дали сказать племяннику в свое оправдание, о свидетелях и речи не было.

Я не могу понять, как такое может быть в нормальном государстве? Если он был выпивший, то почему его доставили не в вытрезвитель, а в изолятор? Почему в платном изоляторе люди спят вповалку, фактически на полу? Почему их кормили всего два раза вместо обещанных нам трех?

Строили задержанные огромный забор вокруг здания, в которое их заточили. Кирпичи и плитка, я так понимаю, приобретаются администрацией "самофинансируемого" учреждения за счет средств, сэкономленных на ужинах? Я думаю, что нужна им рабочая сила на строительство этого самого забора – вот людей и хватают на улицах. Полный беспредел в государстве! Вместо того, чтобы впадать в истерику, защищая Павла Бородина, надо бы помнить о беззащитности своих граждан». ■

АНТЫКАРАНАЦЫЯ

Адсячэнне галоваў адбылося

Фота Ул.ШЛАПАКА

Ірына ТОЎСЦІК

Упершыню ў гісторыі беларускага року прайшла акцыя развянчання рок-гуртоў—«Рок-гільяціна-2000».

5 лютага ў клубе «Медыум» музыкаў, якія чым-небудзь вызначыліся, чакалі змайстраваная гільяціна і кат. Праўда, гільяцінаванне адбывалася віртуальна пасля абвяшчэння кожнай намінацыі, якіх, зразумела, было 13. Ачольваў акцыю катавання і абвяшчаў намінацыі Паўлюк Канавальчык—галоўны рэдактар газеты «Навінкі», пры падтрымцы якой, дарэчы, было наладжанае гільяцінаванне.

Першым за «піжонства і эпатаж» слухачамі быў пушчаны пад сякеру гурт «*Los Chicanos*».

У другой намінацыі - «за махлярства і падтасоўкі» — пераможцам гурт «Без білета», які, як вядома, падрабіў на «Рок-каранацыі-2000» прыкладна дзесяць бюлетэняў на сваю карысць. Цэнтральная і самая важная намінацыя, пазначаная ў спецыяльнай анкеце, «за горшы альбом года» дасталася рок-каралям гэтага года гурту «*NRM*» і іх альбому-пераможцу «Тры чарапахі».

За горшы кліп года змагаліся два гурты: «*NRM*» з кліпам «Чыстая, светлая» і «Нейра Дюбель» з «Вася пъёт». Але перамог апошні, значыць, «лепшы», праўда, кліп быў паказаны ўсяго адзін раз.

Самы горшы тэкст «упаялі» за «Халі-галі» «Лепрыконсам», якія не з'явіліся на сваё гільяцінаванне, «бо запісваюць у Маскве новы альбом», — пасмяяўся вядучы.

Вылучаная як спецнамінацыя «за самы недапісаны альбом» перапала гурту, які запісвае свой альбом на працягу пяці гадоў, — «Сонца Мао». Ім уручылі нотны сшытак і кнігу «Першыя літары».

Тройка спецнамінацыяў падлегла катаванню асобна. У яе ўвайшлі намінацыі, накіраваныя непасрэдна на асобаў. За рэгулярнае ашуканства публікі «сімулянтамі года» адзначылі В.Супрановіча, кіраўніка «БМА» і яго намесніка С.Сахарава. Самым апантаным журналістам-мацерычшчыкам аказаўся Алег Клімаў, галоўны рэдактар «Музыкальнай газеты», якая, дарэчы, таксама, як і «Навінкі», стваральніца гэтага праекта.

Самым «заезджаным гуртом» года стаў «Крыві», а «самым безнадзейным» — «*Zet*». «Надзея на горшае» прысуджана гурту «*Happy Face*». Месца «горшага гурта» года пакінулі вольным, без пераможцы. ■

Не трэба і неабагачанага урану

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

У адным з фільмаў знакамітага даследчыка прыроды Жака Кусто, які прысвечаны радыяцыйнай бяспецы атамных аб'ектаў, канстатуецца: землі вакол ЧАЭС не могуць служыць гаспадарчым мэтам чалавека на працягу 50 тысяч гадоў.

Гэтае выказванне, як і кожны навуковы вывад, пазбаўленае эмацыянальнай афарбоўкі, гэта простая канстатацыя факта, навуковая ісціна. Зразумела, што справа тычыцца толькі так званай зоны, але ж і пражыванне-гаспадаранне на іншых забруджаных тэрыторыях мае свае абмежаванні і патрабуе выканання вельмі жорсткіх правілаў, без чаго жыццё людзей тут прыносіць ім адны пакуты.

І хоць кіраўніцтва краіны не раз заяўляла пра тое, што для гэтага робіцца ўсё магчымае і нават больш, лёс тамтэйшых жыхароў незайздросны. Уласна кажучы, усім сёння жывецца дрэнна, але на забруджаных тэрыторыях звычайныя недарэчнасці накладваюцца на тыя негатыўныя з'явы, якія вызначаны раз'юшаным «мірным атамам». І усё гэта настолькі відавочна, што не трэба было і гаварыць, але заслугоўваюць увагі навуковага даследавання асаблівасці сацыяльнага жыцця ў гэтых кутках Беларусі. Такое даследаванне шляхам апытання шэраговых жыхароў, а таксама кіраўнікоў раённых органаў улады і кіравання, а таксама спецыялістаў усіх галінаў гаспадарання (іх апытвалі ў якасці экспертаў), правялі у 1999—2000 гг. вучоныя Інстытута сацыялогіі НАН Беларусі.

Першае, што вызначылі вучоныя: большасць насельніцтва Нараўлянскага раёна, якое пацярпела ад чарнобыльскай катастрофы, не задаволеная практычна ўсімі абставінамі свайго жыцця (у прыватнасці, яны занепакоеныя ўзроўнем радыеактыўнага забруджвання тэрыторыі — 64%), матэрыяльным забеспячэннем (60%), слабай сацыяльнай абаронай людзей, пацярпелых ад катастрофы (55%), нізкім узроўнем побытавага, гандлёвага і транспартнага абслугоўвання (50%), а таксама станам свайго здароўя (57%) і якасцю медыцынскага абслугоўвання (48%).

Аб тым, што просты люд мае рацыю, сведчаць і кіраўнікі: апытанне экспертаў зафіксавала тэндэнцыю пагаршэння практычна ўсіх сацыякультурных паказчыкаў узроўню і якасці жыцця насельніцтва. На іх думку, у найбольшай ступені адмоўная сацыяльная дынаміка знаходзіць сваё адлюстраванне і ў распаўсюджанасці п'янства і злачыннасці (адпаведна 81% і 69%). У гэты пералік уваходзіць увесь «негатыў», які выклікае і занепакоенасць насельніцтва. Эксперты таксама ўказалі на праблемы, якія ўзнікаюць ва ўзаемаадносінах грамадзянаў з органамі ўлады і кіравання і міжасабовых адносінах у сем'ях.

У матэрыяльным сэнсе жыхары раёна жывуць дрэнна. Як сведчаць даследчыкі, на працягу апошняга дзесяцігоддзя большасць жыхароў раёна адчуваюць хранічны дэфіцыт сродкаў існавання, беднасць і нават галечу. На думку апытаных у 1999 годзе, у 60% узровень матэрыяльнага дастатку выклікае «моцную занепакоенасць» у жыцці і ў іерархіі найбольш трывожных сацыяльных праблемаў месціцца на другой пазіцыі. А эксперты лічаць, што 35% жыхароў раёна па ўзроўні матэрыяльнага дабрабыту адносяцца да групы «ніжэй сярэдняга», 15% – да «бедных», а 10% – «да жабракоў». Праўда, ёсць, па мясцовых мерках, людзі сярэдняга і больш высокага дабрабыту, нават багатыя (7%), але большасць на бліжэйшую будучыню перспектывы не бачыць.

Звычка насельніцтва да сельскай гаспадаркі і ўжывання прадукцый са сваіх участкаў, злоўленай рыбы, сабраных грыбоў і ягадаў, дрэннае забеспячэнне раёна чыстымі сродкамі існавання, а галоўная беднасць – вось асноўныя прычыны таго, што людзі змушаныя прыносіць шкоду свайму здароўю і здароўю сваіх дзяцей.

Адсюль вывад: трэба неадкладна мяняць сітуацыю. З гэтым згодныя і мясцовыя ўлады, якіх, уласна, у апытанні прадстаўлялі эксперты. Але ж відавочна, што праблема гэтая можа быць вырашаная толькі на дзяржаўным узроўні. Таму гэта ўжо наш вывад, што цэнтральная ўлада ўсе апошнія гады займалася сацыяльнымі праблемамі, у тым ліку і чарнобыльскімі, толькі ў той ступені, у якой гэта спрыяла ўмацаванню яе пазіцыяў як цэнтральнай улады. Таму ва ўсім і над усім дамінавала дэмагогія самага дурнога кшталту. Зараз, калі распачынаецца прэзідэнцкая гонка, калі гэтая ўлада аж зубамі скрыпіць, каб утрымацца, зменаў у лепшы бок чакаць не прыходзіцца.

Вось і атрымоўваецца, што лепшыя якасці беларусаў, у адпаведнасці з якімі яны не маюць звычкі чакаць літасці ў дзяржавы, а самі вырабляюць «мяса і да мяса», збіраюць грыбы і ягады, ловяць рыбу і займаюцца паляваннем, атапляюць жытло дровамі з мясцовых лясоў, зараз працуюць супраць іх. У мясцовых крамах, як падкрэсліваюць сацыёлагі Нацыянальнай акадэміі навук, асартымент тавараў скрайне бедны: заўсёды ў продажы хіба што спіртныя напоі, а астатняе завозіцца ў крамы калі-нікалі. Прамысловыя тавары (адзенне, абутак і г. д.) у гандлі практычна адсутнічаюць. Дарэчы, Нараўлянскі раён у гэтым сэнсе не выключэнне, бо ў сельскіх крамах асартымент вельмі бедны паўсюдна. На нашу думку, гэтую праблему можна вырашыць не за кошт «паляпшэння забеспячэння», а выключна коштам павелічэння спажывецкага попыту сельскіх жыхароў ва ўсёй краіне. А для гэтага трэба, ні больш-ні менш, як змена ўсёй сістэмы гаспадарання. І чакаць гэтага рашучага кроку ад уладаў, якія настойваюць на правільнасці выбранага эканамічнага курса, было б верхам глупства. А калі яна, гэтая ўлада, замацуецца яшчэ на пяць гадоў, то ўвогуле можна тушыць свет.

Таму што (звярніце ўвагу), па выніках праверак пробаў прадуктаў харчавання і мясцовай сельгаспрадукцыі, праведзенай райсанэпідэмстанцыяй Нараўлянскага раёна, у малацэ зафіксаванае перавышэнне дапушчальных нормаў у 27% выпадкаў, у іншых прадуктах харчавання — у 18% выпадкаў, у лясных ягадах – у 67% выпадкаў, у грыбах — у 100%. Пры гэтым у рыбе зафіксаванае перавышэнне гэтых нормаў у 4 разы, у мясе дзікіх жывёлаў – у 15 разоў.

Але і гэта не ўсё. Устанаўліваючы гранічна дапушчальныя нормы, адпаведныя інстанцыі, здаецца, зыходзілі з гіпатэтычнай тэзы аб выключнай жыццяздольнасці беларуса: прынятыя сёння ў Беларусі ўзроўні радыеактыўнага забруджвання малака ў 2 разы, а мяса – у 4 разы перавышаюць нормы, прынятыя ў Расіі і Украіне. На жаль, жыццё абвяргае гэтую гіпотэзу. Як паказваюць выбарачныя праверкі стану здароўя жыхароў Нараўлянішчыны ў 1999 годзе, у 11% абследаваных выяўлены захворванні шчытападобнай залозы, а ў 16% – перавышэнне дапушчальных нормаў апраменьвання чалавека. Пры гэтым кожнае абследаванне паказвае прагрэсіўнае развіццё захворванняў у параўнанні з папярэднім. Але нават на гэтым фоне ўражвае цяжкі стан здароўя «ліквідатараў», сярод якіх для хранічна хворых і інвалідаў перавышае 25% і працягвае павялічвацца.

Няма сумневу ў тым, што на маючых адбыцца прэзідэнцкіх выбарах чарнобыльская тэма зноў стане прадметам палітычнай спекуляцыі. Бо для ўлады нашай няма нічога больш важнага за саму ўладу. А здароўе народа дзесьці за межамі свядомасці. ■

«Джакондзе» – асобную залу

Штогод 5 мільёнаў чалавек наведвае самы вядомы і вялікі музей свету – Луўр, каб паглядзець на шэдэўр Леанарда да Вінчы «Мона Ліза», які больш вядомы пад назвай «Джаконда». Такое мноства наведвальнікаў стварае нязручнасці – перад карцінай заўсёды стаяць вялікі і шчыльны натоўп, разгадваючы таямніцу ўсмешкі Моны Лізы. Зважаючы на гэта, адміністрацыя парыжскага музея вырашыла адвесці пад карціну генія́льнага мастака асобную залу. У ёй хопіць месца для ўсіх гледачоў, карціна атрымае лепшае асвятленне і самыя сучасныя меры бяспекі. Стварэнне спецыяльнай залы пачнецца ў красавіку, яна будзе каштаваць 3,6 мільёна еўра (болей за 3 мільёны долараў). ■

Інтэрфакс

ІНТЭРФАКС

Акула пашкадавала настаўніка

Марк Баблер, аўстралійскі настаўнік, бацька трох дзяцей, паказаў надзвычайную прысутнасць духу ў бядзе,калі да яго непрыкметна падкралася акула і адкусіла мяккую частку нагі вышэй калена. Гэта здарылася недалёка ад берага на поўнач ад Сіднея, дзе Марк Баблер займаўся віндсерфінгам. Не страціўшы волі, не паддаючыся паніцы, ён заціснуў раненую нагу вяроўкай, каб запаволіць страту крыві, і здолеў праплыць паўкіламетра да берага, а потым дабрацца да дому. Адтуль на верталёце настаўніка даставілі ў шпіталь. Урачы зрабілі немагчымае – у часе двухгадзіннай аперацыі ўдалося выратаваць Марку нагу. «Гэты чалавек – надзвычай удачлівы, – заявіў хірург Джэк Эшварт, які праводзіў аперацыю. – Ён страціў болей за літр крыві, і акула ўсяго на сантыметр не дайшла да касці і жыццёва важных артэрыяў». Чаму яна задаволілася нязначным кавалкам нагі – незразумела. Сам пацярпелы нічога не памятае пра сустрэчу з драпежніцай і шчаслівы, што не стаў аднаногі. У бліжэйшы час Марк Баблер займацца віндсерфінгам не збіраецца. Яму сапраўды пашанцавала, бо на сляды крыві, якая выцякала з раны ў марской вадзе, магла прыймчаць стая акулаў, і тады фінал нападу быў бы фатальны. ■

Незаконная іміграцыя любіць Італію і Англію

Да партнёраў па Еўрапейскім Саюзе звярнуліся з сумеснай ініцыятывай Вялікабрытанія і Італія. У артыкуле, які апублікавала лонданская газета «Обсервер», прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі Тоні Блэр і старшыня Рады міністраў Італіі Джуліяна Амата падкрэслілі, што незаконная іміграцыя сталася відам злачыннай дзейнасці, якая развіваецца найбольш хутка. Найболей нелегальных мігрантаў накіроўваюцца на англійскую тэрыторыю, а геаграфічныя асаблівасці Італіі робяць яе самай прывабнай для непрыкметнага прасочвання ў Заходнюю Еўропу. У сувязі з гэтым Англія і Італія маюць намер дзейнічаць разам для супрацьстаяння гэтаму ліху, пашырыць сферу супрацоўніцтва памежных і паліцэйскіх службаў, прымяняць больш жорсткія пакаранні да тых, хто арганізуе незаконную міграцыю. Па ацэнцы кіраўнікоў двух урадаў, галоўным перавалачным пунктам, праз які нелегальныя мігранты з Блізкага Усходу, Кітая і краінаў былога СССР прасочваюцца ў Заходнюю Еўропу, ёсць Боснія і Герцагавіна. Са студзеня па кастрычнік 2000 года праз яе прайшло болей за 50 тысяч нелегальных імігрантаў. Па ацэнцы ААН, праз Балканы ў Заходнюю Еўропу пранікае дзесятая частка ўсіх кандыдатаў на эміграцыю. Недастатковасць памежнага кантролю ў дзяржавах, што з'явілся пасля распаду Югаславіі і Савецкага Саюза, а таксама ў шэрагу балканскіх краінаў робяць граніцы гэтага рэгіёна дзіравымі. За вялікія грошы заўсёды знойдуцца людзі, гатовыя правесці праз мяжу жадаючых перабрацца ў дзяржавы Еўрапейскага Саюза.

Таму ЕС, на думку Тоні Блэра і Джуліяна Амата, павінен «дзейнічаць рашуча, каб заходняя частка Балканскай паўвыспы, якую доўгі час раздзіраюць этнічныя канфлікты, стала закладнікам арганізаванай злачыннасці». Вялікабрытанія і Італія намерваюцца накіраваць у Боснію і Герцагавіну супрацоўнікаў паліцыі і іміграцыйных службаў для ўзмацнення памежнага кантролю. Кіраўнікі ўрадаў дзвюх краінаў заклікаюць партнёраў да больш суровага пакарання тых, хто правозіць незаконных імігрантаў. У Вялікабрытаніі пакаранне за гэтае злачынства – 10 гадоў турэмнага зняволення, але ў іншых краінах ЕС яно значна мякчэйшае. ■

Жанчынам супрацьпаказаны «эканамічны клас»

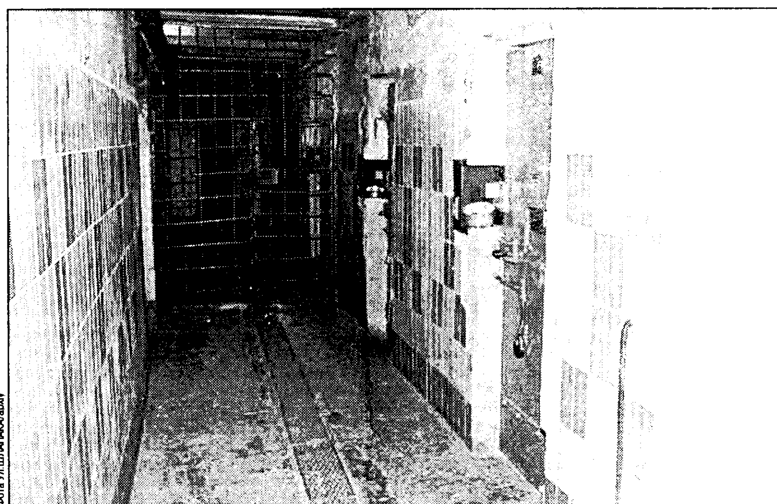
У Аўстраліі з 1992 па 2001 год 18 чалавек памерлі ад так званага «сіндрому эканамічнага класа». Большая частка гэтых смяротных выпадкаў адбылася ў часе працяжных палётаў у эканамічным класе (дзе салон шчыльна ўсталяваны месцамі для сядзення), аднак сярод ахвяраў ёсць чалавек, які памёр нават пасля двухгадзіннага пералёту, і два пасажыры «бізнес-класа». «Сіндром эканамічнага класа» выяўляецца ў закупорцы венаў у выніку працяжнага знаходжання пасажыра ў адным палажэнні без руху. Згодна з справаздачай, апублікаванай газетай «Дэйлі тэлеграф», 75 працэнтаў ахвяраў гэтага сіндрому, якія памерлі ў часе палёту, у аэрапорце ці праз дзве гадзіны пасля прызямлення, – гэта жанчыны ва ўзросце за 50 гадоў. ■

Принцип датский

В России — 195 пыточных, в Дании — ни одной

Анна ПОЛИТКОВСКАЯ,
Эсбьерг, Дания

Второй год подряд инспекторы Совета Европы признают российские СИЗО (всего их — 195) местом, приравненным к пыткам. При общей численности находящихся в заключении людей — более 1 млн. чел. — почти 300 тысяч из них ожидают приговора в СИЗО и тюрьмах.

Фота Ул.ШЛАПАКА/архіў

● Белорусские тюрьмы, как и российские, не скоро станут похожи на датские

По данным уполномоченного по правам человека в РФ Олега Миронова, 85 тысяч при этом не имеют спальных мест (наполненность СИЗО и тюрем — 226,3%), более 90 тысяч больны активной формой туберкулеза и более 5 тысяч ВИЧ-инфицированы. Не балуют заключенных и надзиратели: в 1999 г. за нарушение закона наказаны 3.583 сотрудника уголовно-исполнительной системы, 106 привлечены к уголовной ответственности за преступления по службе. Их «деятельность» впрямую касается почти 2 млн. человек — именно столько заключенных ежегодно проходят в России через СИЗО, что почти вдвое превышает число отбывающих наказание по приговору суда. Главная причина — неоправданное применение ареста, остающееся основным способом борьбы с преступностью, в результате чего каждый пятый мужчина в России имеет тюремный опыт. В 1999 г. в прокуратуру поступило 263.645 жалоб на методы проведения следствия и дознания сотрудниками МВД, удовлетворена каждая четвертая жалоба. 70% жалоб на приговоры судов, поступивших в 1999 г. к уполномоченному по правам человека, имеют сведения о том, что для получения показаний на стадии дознания и предварительного следствия к людям применялось насилие, что и повлекло вынесение неправосудного приговора.

Но есть на свете другие тюрьмы.

Эти тюрьмы — в Дании, вполне демократическом современном королевстве, которым доволен Совет Европы.

Надзирательница Эни, крупная датчанка с шикарной копной светлых — «балтийских» — волос, с удовольствием рассказывает о себе и мире вокруг. Эни — «хозяйка» второго этажа в следственном изоляторе (тут он называется по старинке — арестный дом) провинциального городка Эсбьерг на прибрежной окраине Дании. Эни объясняет, что половой вопрос в датских тюрьмах не поставлен на самотек, а жестко квотирован министерством юстиции. В закрытых тюрьмах и следственных изоляторах для смягчения нравов и создания благоприятной атмосферы должно быть не менее 45 процентов женского персонала, в открытых — до 30. Арестный дом в Эсбьерге — как раз закрытая тюрьма. Это значит, что люди здесь ждут решения суда, а также отбывают небольшие, до шести месяцев, сроки заключения при наглухо запертых входных дверях и невозможности выйти погулять в город.

Эни рассказывает:

— У нас для релаксации есть бильярдная. Вот тренажерный зал. Вот прогулочная. Вот отдельная комната для наркоманов, у которых началась ломка, а также для буйных алкоголиков или душевнобольных в момент кризиса. Здесь кровать с ремнями. В дверях камер глазков нет, наблюдение запрещено. На всех кроватях свежее белье. Каждому полагается умывальник. В туалет надо проситься. Холодильник — пожалуйста. Телевизор приноси с собой, всюду подведены антенны. У нас строгие правила, мы не открытая тюрьма. Здесь все обязаны ежедневно работать в мастерских. Попал в тюрьму — работай. Мы говорим фирмам: мы вам выгодны, тюремная рабочая сила все равно дешевле остальной.

— Каждый заключенный в первый день получает «Руководство по отбытию». В нем расписаны все обязанности, права и возможности. Например, вот главы «Свободное время», «Лечение зубов». Потом «Письма». А чего стоит глава «Религия»! «Если вы приверженец религии, согласно которой вам запрещено работать в определенное время, вы будете освобождены от работы на это время...» Или «Свидания»! «Если у вас нет членов семьи или друзей, которые могут вас посетить, вы можете спросить персонал о возможности свидания с членами общества друзей заключенных... Вы можете встречаться с представителями прессы».

Если миновать Эсбьерг, то попадешь в деревню Скэрбэк. Въезд сюда обычный, как везде. Хотя эта деревня и есть открытая уездная тюрьма «Рэнбек» на 110 мест при 62 сотрудниках. Представляет она собой улицы с коттеджами (как бы камеры), магазинчик (тюремная лавка), мастерские, коровник, футбольное поле, гольф-площадку, автобусную остановку посередине... Кто хочет, тот и приезжает. Жена? Любимая? Да хоть каждый день, если работать не надо. Тут нет никаких заборов и решеток. Единственное ограничение свободы таково: домики — это обычные скандинавские уютные «вагончики» — запираются изнутри в 22 часа и отпираются надзирателем, остающимся ночевать вместе с заключенными, в 7 утра. Не пришел до 22 — значит, побег. Однако ни одна душа не побежит тебя искать. Считается, что это зона твоей личной ответственности перед законом, и ничьей больше. Ушел — значит, когда попадешься, будешь переведен в тюрьму закрытого типа, где век свободы не видать и свидания раз в неделю. В открытой тюрьме ты обязан кормить себя сам.

Директор «Рэнбека» — розовощекий великан Эрик Педерсен. Его трудно отличить от заключенных, идущих по деревне. Никакой формы ни на Эрике, ни на заключенных. Директор приглашает в конференц-зал, зажигает свечи на столе и под чаек с кофейком рассказывает о «своих», чтобы не было иллюзий: люди, которые ходят по улочкам, играют в футбол и теннис, — самые настоящие преступники:

— Вот тот, что весело играл в пинг-понг, когда мы мимо шли, убил свою жену. 15 процентов здесь — за сексуальные преступления, одна четверть — за насилие. Только четверть — за кражи.

— Может, тогда мягко? Может, они все-таки опасны. И обществу стоит отгородиться?

— А смысл? И что с ними делать потом? После отбытия наказания?.. Обязательная часть жизни у нас: пока срок — должен работать. Или учиться, если у тебя нет среднего образования. Учеба в школе приравнивается к работе в тюремных мастерских.

Вот тебе и «Дания — тюрьма», вот тебе Гамлет.

Печатается в сокращении
Novayagazeta.ru

СПОРТ

Подзвіг Назаравай не ўзняў яе ў «дзесятку»

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Гонкі пераследу прайшлі ў другі дзень біятлоннага чэмпіянату свету. Беларускія мужчыны зноў нічым не адзначыліся. Добра стральнў Вадзім Сашурын, які за дваццаць выстралаў ніводнага разу не прамахнуўся. Але гэта толькі дапамагло яму ўзняцца з стартавага шаснаццатага радка на дванаццаты, але ніяк не ўвайсці прынамсі ў дзесятку па прычыне вельмі павольнага бегу. Астатнія беларусы яшчэ і пагоршылі свае і без таго дрэнныя вынікі. Ніхто з іх не ўвайшоў у трыццаць лепшых. Перамог зноў расіянін Павел Растоўцаў.

А вось у беларускіх жанчын знайшлося месца герaiнi. Беларусізаваная расіянка Вольга Назарава, бронзавая прызёрка нядаўняга чэмпіянату Еўропы, стартавала з трыццаць шостага месца. Улічваючы яе яшчэ даволі малады па біятлонных мерках узрост, не вельмі верылася, што яна зможа паказаць вынік, які стаў не горшы за вынік пераможцы наркевіц Ліў-Грэт Шэлбрэйд, але яна зрабіла гэта! І быць бы Назаравай ці ў прызёрах, ці, прынамсі, у пяцёрцы лепшых, каб не стартавы трыццаць шосты радок. А так яна ўзнялася на дваццаць пяць месцаў уверх і стала трынаццатай. Могуць жа, калі пакаджуць!

У панядзелак на чэмпіянаце быў перапынак. Індывідуальная жаночая гонка на пятнаццаць кіламетраў прайшла ўчора, яе вынікі, як і мужчынскай «індывідуалкі», мы паведамім вам у наступным нумары. А пакуль можна канстатаваць толькі, што за трэць чэмпіянату беларусы не здолелі ўпрыгожыць сябе якімнебудзь прызавым металам. ■

Шлях у Солт-Лэйк-Сіці ляжыць праз Нарвегію

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Заўтра пачнецца, бадай, галоўны для Беларусі кваліфікацыйны турнір гэтага года. У сталіцы Нарвегіі Осла беларуская хакейная зборная згуляе «пульку» з трыма іншымі сапернікамі: Нарвегіяй, Германіяй і Украінай. За чатыры дні кожны згуляе з усімі па разу, і тры, што набяруць найбольш ачкоў, паедуць у лютым 2002 года ў амерыканскі горад Солт-Лэйк-Сіці ўдзельнічаць у хакейным алімпійскім турніры – найбольш прэстыжным у хакейным свеце спаборніцтве, і пераможцы там цэняцца асабліва. Будзе крыўдна трапіць туды адной з чатырох камандаў нашай падгрупы, тым больш, што кожны лічыць, што лішні – хто заўгодна, але не ён.

Рэальна для выхаду на алімпіяду трэба набраць максімум тры ачкі – і задача будзе выкананая, але, безумоўна, змагацца трэба за перамогу ў кожнай гульні.

Чатыры гады таму на алімпіядзе ў Нагана беларусы выступілі даволі прыстойна, укліняўшыся ў дзесятку лепшых хакейных зборных свету.

А расклад гэтага ўік-энда, які значыць «больш чым усё», такі.

Фота з архіву

Чацвер, 8 лютага. Беларусы гуляюць з Украінай. Пачатак гульні ў 17.00, прамая тэлетрансляцыя па Беларускім тэлебачанні.

Субота, 10 лютага. Беларусь – Германія. Пачатак гульні ў 19.30. Трансляцыя па БТ у запісе ў 22.30.

Нядзеля, 11 лютага. Гульня Беларусь – Нарвегія. Пачатак – у 16.30. Па Беларускім тэлебачанні прамая трансляцыя.

Вельмі хацелася б у наступным нумары павіншаваць нашых хлопцаў з выхадам на алімпіяду! Але галоўнае – не сурочыць. ■

Лігу чэмпіёнаў зноў чакае рэформа

Аляксей СТАЎСКІ

Новая формула правядзення самага прэстыжнага футбольнага клубнага турніру свету – «Лігі еўрапейскіх чэмпіёнаў» магчыма будзе прынятая ў бліжэйшы час. Прадстаўнікі 71 клуба Еўропы, якія маюць магчымасць прыняць удзел у гэтым турніры ў наступным сезоне, будуць размаўляць з прадстаўнікамі УЕФА ў іх штаб-кватэры ў Швейцарыі большасцю з той пазіцыі, што цяперашняя «Ліга» занадта расцягнутая, і трэба значна скараціць колькасць гульняў. У прыватнасці, плануецца пакінуць адзін групавы турнір замест двух.

Таксама будзе весціся размова аб тым, што трэба было б увесці групавы турнір на нейкай фазе іншага еўрапейскага футбольнага клубнага турніру – кубка УЕФА. ■

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі.
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана ў друкарні УП «Мэджык»
г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ №13[illegible] Нумар падпісаны ў друк 06/02/2001 (15.00) Наклад – 9.330